

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πτυχιακή Εργασία

**Τίτλος Εργασίας: « Η Αλβανία ως τουριστικός
προορισμός»**

Φοιτήτρια

Κοδήμα Μαριγκλένα , Α.Μ.615

Επιβλέπουσα

Μοίρα Πολυξένη

Ημερομηνία υποβολής : Σεπτέμβριος 2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα Πτυχιακή Εργασία, μελετάται το θέμα: Η Αλβανία ως τουριστικός προορισμός. Ειδικότερα, αρχικά γίνεται μια ιστορική αναδρομή στις σημαντικότερες στιγμές της Αλβανίας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, ενώ αναφέρονται στοιχεία όπως είναι η γλώσσα και η λογοτεχνία, η θρησκεία, η εκπαίδευση, οι συνθήκες διαβίωσης, η οικονομική και πολιτική εξέλιξη. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στις τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες που διαθέτει η Αλβανία και ιδίως στις μεταφορές, στις αερομεταφορές, στην ακτοπλοΐα καθώς και στα τουριστικά καταλύματα.

Έπειτα, αναλύονται οι φυσικοί πόροι της χώρας, όπως είναι οι οροσειρές, οι λίμνες, τα ποτάμια καθώς και αναφέρονται τα πάρκα φυσικής κληρονομιάς και πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως και οι πολιτιστικοί πόροι που διαθέτει. Ακολούθως, παρουσιάζονται οι έννοιες που αφορούν τον τουρισμό, όπως είναι ο ορισμός του, τα είδη και οι μορφές τουρισμού, καθώς και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι προοπτικές του τουρισμού στη χώρα της Αλβανίας, αφού γίνεται μια αναφορά στις πρόσφατες εξελίξεις που σχετίζονται με τον τουρισμό και μια αναφορά στον Αλβανικό Οργανισμό Τουρισμού, παρουσιάζονται οι σημαντικότερες τουριστικές πόλεις της Αλβανίας, ενώ τέλος αναφέρονται ορισμένες δυνατότητες που αφορούν τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Αλβανία.

ABSTRACT

In this diploma thesis, we study the Albania as a tourist destination. In particular, we made a historical recapitulation of the most important moments of Albanian from ancient years to present, with references such as language, literature, religion, education, living conditions, economic and political development. Then we made a reference to Albania's tourism infrastructure and services, notably in transport, air transport, ship transport and tourist accommodation. After that, we analyzed the country's natural resources, such as mountain ranges, lakes, rivers, as well as the natural heritage parks and cultural heritage parks and the cultural resources. Subsequently, we described the concept of tourism, for example the types and forms of tourism, as well as the alternative forms of tourism.

Then we analyzed, the prospects of tourism in the country of Albania, after a reference to recent news that related to tourism and a reference to the Albania Tourism Organization, the most important tourist cities of Albania, are presented and finally some possibilities regarding the alternative forms of tourism in Albania are presented.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT	2
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	6
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική εξέλιξη Αλβανίας.....	8
1.1 Ιστορία.....	8
1.2 Γενικά στοιχεία της Αλβανία	12
1.2.1 Τοποθεσία	12
1.2.2 Γλώσσα και λογοτεχνία	13
1.2.3 Θρησκεία	13
1.2.4 Εκπαίδευση	14
1.2.5 Συνθήκες διαβίωσης	14
1.2.6 Οικονομική εξέλιξη.....	15
1.2.7 Πολιτική εξέλιξη	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες.....	19
2.1 Οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες	19
2.1.1 Μεταφορές.....	19
2.1.2 Αερομεταφορές.....	20
2.1.3 Ακτοπλοΐα-Κρουαζιέρα	21
2.1.4 Τουριστικά καταλύματα.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Φυσικοί πόροι.....	24
3.1 Οροσειρές.....	24
3.2 Λίμνες	24
3.3 Ποτάμια	26
3.4 Δάση	26
3.5 Προστατευόμενες φυσικές περιοχές.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Εθνικά Πάρκα και Μνημεία Κληρονομιάς.....	29
4.1 Φυσική κληρονομιά	29
4.1.1 Εθνικό Πάρκο Τόμορ	29
4.1.2 Εθνικό Πάρκο Θέβι.....	29
4.1.3 Εθνικό Πάρκο Ντάιτι.....	30
4.1.4 Εθνικό Πάρκο κοιλάδας Βαλμπόνα.....	30

4.1.5	Εθνικό Πάρκο Πρεσπών	30
4.2	Πολιτιστική κληρονομιά.....	31
4.2.1	Βουθρωτό, Αρχαιοελληνική Ρωμαϊκή Πόλη	31
4.2.2	Εθνικό Φυσικό Πάρκο Βουθρωτού	33
4.2.3	Ιστορικά κέντρα του Αργυροκάστρου και του Μπερατίου.....	34
4.3	Πολιτιστικοί Πόροι	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Τουρισμός		37
5.1	Ορισμός	37
5.2	Ιστορική αναδρομή	38
5.3	Είδη και μορφές τουρισμού	40
5.4	Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Ο τουρισμός στην Αλβανία		45
6.1	Πρόσφατες εξελίξεις που αφορούν την ανάπτυξη του τουρισμού στην Αλβανία.	45
6.2	Αλβανικός Οργανισμός Τουρισμού.....	47
6.3	Σημαντικότερες τουριστικές πόλεις.....	49
6.3.1	Tirana.....	49
6.3.2	Durres	50
6.3.3	Berat	50
6.3.4	Gjirokastra	51
6.3.5	Korca.....	51
6.3.6	Shkodra.....	52
6.3.7	Kruja.....	52
6.4	Εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Αλβανία.....	53
6.4.1	Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην περιοχή της Shkodra.....	54
6.4.2	Απόψεις αναφορικά με τον εναλλακτικό τουρισμό στην Αλβανία	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		58

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Αφίξεις αλλοδαπών βάσει του μέσου μεταφοράς.....	46
Πίνακας 2: Περιοχές προέλευσης αλλοδαπών επισκεπτών.....	46

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Σημερινή όψη του λιμανιού στο Δυρράχιο.....	22
Εικόνα 2: Η λίμνη Σκόδρας.....	25
Εικόνα 3: Το αρχαίο θέατρο στο Βουθρωτό.....	33

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα πτυχιακή εργασία, θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες σε όσους βοήθησαν τόσο στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής εργασίας, όσο και κατά τη διάρκεια των σπουδών μου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω πρώτα από όλους την καθηγήτρια μου κ. Μοίρα Πολυξένη για την ανάθεση και την επίβλεψη της πτυχιακής μου εργασίας καθώς και για την άψογη συνεργασία και καθοδήγηση της σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της εργασίας.

Θα ήθελα επίσης, να ευχαριστήσω τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, καθώς και όλους τους διδάσκοντες του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων-Κατεύθυνση Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων Α.Τ.Ε.Ι. Πειραιά για τις γνώσεις που μου παρείχαν όλα αυτά τα χρόνια.

Τέλος, επειδή με την εργασία αυτή ολοκληρώνονται και οι σπουδές μου ως προπτυχιακή φοιτήτρια, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη στήριξη που μου παρείχε όλα αυτά τα χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική εξέλιξη Αλβανίας

1.1 Ιστορία

Από τα αρχαιολογικά ευρήματα που εντοπίστηκαν στα εδάφη της Αλβανίας, προκύπτει ότι κατοικήθηκε από την Παλαιολιθική εποχή από το 200.000 έως το 10.000 π. Χ. Οι αλβανοί είναι άμεσοι απόγονοι των Ιλλυριών, που οι Ιλλυριοί σύμφωνα με θεωρίες που εκφράστηκαν από αρχαιολόγους στην περιοχή του Σαράγεβου, άρχισαν να σχηματίζονται ως φυλή από την περίοδο της έναρξης της εποχής του σιδήρου περίπου το 1000 π. Χ. Το όνομα τους χρησιμοποιήθηκε από τους Έλληνες, που ήθελαν να χαρακτηρίσουν μια ομάδα λαών που μιλούσαν μια ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, ενώ κατοικούσαν στο χώρο της σημερινής Αλβανίας και του Μαυροβουνίου. Τα σημαντικότερα οικιστικά κέντρα στην περιοχή των Ιλλυριών ήταν οι ελληνικές αποικίες που ιδρύθηκαν κατά τη διάρκεια της αρχαϊκής περιόδου με σημαντικότερες εξ αυτών την Επίδαμνο και την Απολλωνία.

Περίπου στα μέσα του 3^{ου} αιώνα π. Χ. ξεκίνησε να διαμορφώνεται το ιλλυρικό βασίλειο που ενίσχυσε τον στόλο και άρχισε την άσκηση πειρατείας, απειλώντας τα ρωμαϊκά συμφέροντα στις ακτές τη ευρύτερης περιοχής. Η δράση αυτή δημιούργουσε έντονη αντίδραση στη Ρώμη, καθώς η ίδια επιθυμούσε την απόλυτη κυριαρχία στην περιοχή της Αδριατικής. Το 229 π. Χ. ξεκίνησε ο πρώτος πόλεμος που ολοκληρώθηκε το 168 π. Χ., με του Ρωμαίους να κατακτούν όλη την περιοχή. Αρχικά υπήρξε συγκλητική και έπειτα αυτοκρατορική επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, εμφανίζοντας μάλιστα ιδιαίτερα καλές επιδόσεις στον πνευματικό τομέα. Με την διαίρεση του Ρωμαϊκού κράτους σε Ανατολικό (Βυζαντινή αυτοκρατορία) και σε Δυτικό (Ρώμη), παραχωρήθηκαν τα εδάφη στη βυζαντινή αυτοκρατορία, η οποία είχε μόνο τον ονομαστικό έλεγχο της χώρας και τα εδάφη αυτά αποτελούσαν μέρος των επαρχιών Praevalitana και Epirus Nova. Ωστόσο, ουσιαστικά αυτά τα εδάφη βρίσκονταν υπό τον έλεγχο σερβικών φύλων, κατά τον 7^ο αιώνα μ.Χ., ενώ τα επόμενα χρόνια ακολούθησαν οι Βούλγαροι, τα έτη 917-1019 μ.Χ. Η ανάμειξη όλων αυτών των διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων, δηλαδή βυζαντινών, βουγαρικών, σλαβικών, ρωμαϊκών, είχε ως συνέπεια να αλλοιωθεί η κουλτούρα των Ιλλυριών στο σύνολο της και αργότερα να ονομαστούν οι κάτοικοι της περιοχής Αλβανοί. (Lubonoja, 2002)

Η περιοχή της Αλβανίας υποτάχθηκε μετά το 1204, όπου έγινε η Δ' σταυροφορία, στη Βενετία που απέκτησε τυπικά όλη την ευρύτερη περιοχή. Στη συνέχεια ακολούθησε μια περίοδος όπου η περιοχή ήταν υπό τον έλεγχο της Βουλγαρίας, ενώ το 1230 η κυριότητα της περιοχής πέρασε στους Σέρβους, με εξαίρεση να αποτελούν οι πόλεις των Αγγέλων Αυλώνα, Κανίνα, Μπεράτι και Δυρράχιο, οι οποίες μεταβιβάστηκαν από αυτούς το 1259 στον Μανφρέδο της Σουηδίας, ενώ αργότερα τις διεκδίκησαν και κατά ένα μέρος κατάφεραν και τις κατέκτησαν οι Ανδηγανοί.

Το 1389 αφού ηττήθηκαν οι Σέρβοι στο Κοσσυφοπέδιο, ήρθε η οθωμανική εισβολή με το μοναδικό εμπόδιο να είναι η παρουσία της Βενετίας, η οποία όμως δεν μπορούσε να αντιταχθεί στην τούρκικη διείσδυση εντός του εσωτερικού της χώρας. Την περίοδο 1444 έως το 1468, ο εθνικός ήρωας Γεώργιος Καστριώτης γνωστός ως Σκεντέρμπεης πολέμησε με ηρωισμό εναντίον των Τούρκων καταφέροντας να προκαλέσει γενικότερη εξέγερση στην χώρα. Έτσι δημιουργήθηκε ένα συγκεντρωτικό κράτος, ενώ η σημαία του έγινε η σημαία της Αλβανίας. Μετά τον θάνατο του Καστριώτη, το 1468 οι Τούρκοι κατόρθωσαν να κατακτήσουν και πάλι τα αλβανικά εδάφη.

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, αύξησαν τις προσπάθειες τους για να αυτονομηθούν από το Οθωμανικό κράτος, καθώς οι τιμαριούχοι είχαν εξελιχθεί σε πασάδες, δηλαδή μεγαλοφεουδάρχες επιδεικνύοντας έντονες κυριαρχικές τάσεις. Ο πιο γνωστός από αυτούς, που έκανε αισθητή την παρουσία του ήταν ο Αλή Τεπελένι, γνωστός και ως Αλή πασάς των Ιωαννίνων (1741-1822), ο οποίος κατάφερε να ανεξαρτητοποιηθεί από την κυριαρχία της Υψηλής Πύλης.

Η διάσκεψη του Βερολίνου που έγινε το 1878, όριζε την παραχώρηση μεγάλου μέρους της Αλβανίας, στην Ελλάδα, τη Σερβία καθώς και το Μαυροβούνιο. Το 1908 ξέσπασε εθνική εξέγερση εναντίον του εθνικού καθεστώτος των Νεότουρκων, ενώ στη συνέχεια ο Α' Βαλκανικός πόλεμος 1912, οδήγησε σε διαμελισμό της Αλβανίας, με την Αυστρία και την Ιταλία, να προσπαθούν να σταθεροποιήσουν τη κυριαρχία τους στη χώρα την περίοδο αυτή. Εκμεταλλευόμενη την ιδιόρρυθμη αυτή κατάσταση μια προσωρινή κυβέρνηση, το 1912, στις 28 Νοεμβρίου, ανακήρυξε την ανεξαρτησία της χώρας, ενώ το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, στη διάσκεψη που έλαβε χώρα στο Λονδίνο, αναγνωρίστηκε η ανεξαρτησία της χώρας, υπό την προστασία των ευρωπαϊκών δυνάμεων και επίσημα αναγνωρίστηκε τον Ιούλιο του 1913.

Ενδιαφέρον είχε η στάση της Ιταλίας, η οποία αρχικά εμφανίστηκε θετική στην ιδέα της δημιουργίας ενός ανεξάρτητου αλβανικού κράτους, ενώ αμέσως μετά τον πόλεμο βρισκόταν σε προβληματισμό σχετικά με τι θα πράξει. Έτσι, υπήρχαν τρεις λύσεις, να γίνει η Αλβανία ιταλικό προτεκτοράτο, να υπάρξει απόλυτη ανεξαρτησία της Αλβανίας και τέλος να γίνει διαμελισμός της Αλβανίας. Το 1920, τον Αύγουστο, η Ιταλία μετά την συμφωνία των Τιράνων προχώρησε σε αναγνώριση της ανεξαρτησίας της χώρας, ενώ στις 17 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους επικυρώθηκε η ανεξαρτησία της χώρας στη διάσκεψη των πρεσβευτών στο Παρίσι, όπου και προσδιορίστηκαν τα σημερινά όρια της χώρας. Το 1920, επίσης, το κογκρέσο του Λούσνια, που είναι μια πόλη 90 χλμ. νότια των Τιράνων, ύστερα από συναίνεση που επέδειξαν οι εκπρόσωποι από όλη τη χώρα, κήρυξαν τα Τίρανα, ως πρωτεύουσα της Αλβανίας.

Τον Ιανουάριο του 1925, η Συνταγματική Συνέλευση, προχώρησε στην ανακήρυξη της χώρας σε Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, ενώ ο Αχμέτ Ζώγκου, εξελέγη πρόεδρος της Αλβανίας. (The New York Times , 2003) Το 1828, ο ίδιος ανακηρύχθηκε βασιλιάς, κατακτώντας τον τίτλο «Ζώγκου Ι», ενώ κατά το έτος 1939, με την εισβολή των Ιταλών στην Αλβανία, ο Ζώγκου δραπέτευσε και βασιλιάς στη θέση του ανακηρύχθηκε το Βίκτωρ Εμμανουήλ Γ'. Το 1942, διεξήχθη το πρώτο συνέδριο που αφορούσε το παρτιζάνικο κίνημα, αναθέτοντας την αρχηγία στον Ενβέρ Χότζα, ο οποίος οδήγησε τη χώρα σε πλήρη απομόνωση. Από το 1939 έως το 1943, το Βασίλειο της Αλβανίας, ήταν προτεκτοράτο, που εξαρτιόταν από την Ιταλία, ενώ το 1941, αφού εισέβαλε ο άξονας στη Γιουγκοσλαβία, τα εδάφη της που είχαν αλβανικό πληθυσμό προσαρτήθηκαν στην Αλβανία. Επίσης, η Αλβανία προσάρτησε σημαντικό κομμάτι της του Κοσσυφοπεδίου, καθώς και το δυτικό τμήμα της σημερινής π.Γ.Δ.Μ.. Η Αλβανία, κατελήφθη από τη Γερμανία, μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας, ενώ το εθνικιστικό κόμμα Balli Kombetar, το οποίο είχε πολεμήσει εναντίον των Ιταλών, σχημάτισε μια ουδέτερη κυβέρνηση στα Τίρανα και μαζί με τους Γερμανούς πολεμούσε κατά του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου της Αλβανίας, το οποίο καθοδηγούσαν οι κομμουνιστές.

Η περίοδος διακυβέρνησης από τον Χότζα που διήρκεσε 40 χρόνια, χαρακτηριζόταν από την επάλειψη της αντιπολίτευσης, χρησιμοποιώντας ακόμα και τη θανατική ποινή των πολιτικών του αντιπάλων, ή απομακρύνοντας από τα σπίτια τους ή ακόμα φυλάσσοντας τους από αστυνομική φρουρά. Ο Χότζα ως οπαδός αλλά

και ως φίλος με τον Στάλιν, όπως ήταν επακόλουθο δεν πίστευε στην ελευθερία έκφρασης και σκέψης αλλά πίστευε στην απομόνωση της χώρας. Το 1961, η Αλβανία προχώρησε στη διακοπή κάθε σχέση με την πρώην Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, καταγγέλλοντας την πολιτική αποσταλινοποίηση του Νικήτα Χρουστσόφ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Αλβανία, ήταν μόνη χώρα της Ευρώπης που απουσίαζε από τη διάσκεψη για την ασφάλεια και τη συνεργασία στην Ευρώπη που έγινε στο Ελσίνκι το 1975.

Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης από τον Ενβέρ Χότζα, η χώρα παρουσίασε μεγάλη οικονομική ανάπτυξη και πρωτοφανή πρόοδο σε τομείς όπως ήταν η εκπαίδευση και η υγεία. Η ανοικοδόμηση της χώρας διευκολύνθηκε από την κατασκευή της πρώτης σιδηροδρομικής γραμμής. Ο Χότζα πέθανε στις 11 Απριλίου του 1985 και στην ηγεσία του κόμματος τον διαδέχθηκε ο Ραμίζ Αλία. Τον πρώτο καιρό ο Αλία προσπάθησε να ακολουθήσει την πολιτική του Χότζα, ωστόσο οι πολιτικοκοινωνικές αλλαγές στην ανατολική Ευρώπη είχαν ήδη ξεκινήσει, γεγονός που δυσκόλεψε την εφαρμογή της πολιτικής του.

Το καλοκαίρι του 1990, με αφορμή και τις εξελίξεις που αφορούσαν την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων, δεκάδες χιλιάδες πολίτες άρχισαν να εγκαταλείπουν τη χώρα αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, τόσο στην Ιταλία όσο και στην Ελλάδα. Το άγαλμα του Ενβέρ Χότζα, που είχε ανεγερθεί από τον ίδιο στα Τίρανα γκρεμίστηκε στις 20 Φεβρουαρίου 1991 από στασιαστές. Στις 15 Απριλίου του 1991, η χώρα μετονομάστηκε σε Δημοκρατία και διαγράφηκε οποιαδήποτε αναφορά υπήρχε στον σοσιαλισμό. Το 1992, κατόπιν εκλογών τις οποίες κέρδισε το νέο Δημοκρατικό Κόμμα, ο Σαλί Μπερίσα, έγινε ο πρώτος πρόεδρος της περιόδου μετά τον κομμουνισμό, ο οποίος υποσχέθηκε σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στη χώρα. Στις 28 Απριλίου 2009, η Αλβανία υπέβαλε αίτηση για την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ κατά το έτος 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή γνωμοδότηση υπέρ της παραχώρησης καθεστώτος υποψήφιας χώρας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο ωστόσο αρνήθηκε μετά από έντονες πιέσεις της Ολλανδικής κυβέρνησης τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Η χώρα έχει γίνει δεκτή στο Συμβούλιο της Ευρώπης, ενώ το 2009, έγινε μέλος του ΝΑΤΟ. (EURACTIV.com, 2013), (Lubonoja, 2002), (Κατσόβσκα-Μαλιγκούδη, 2004), (Βερέμης, 2004), (Schwander-Sievers & Fischer, 2012)

1.2 Γενικά στοιχεία της Αλβανίας

Η Αλβανία που είναι γνωστή επισήμως ως δημοκρατία της Αλβανίας, συνορεύει στα βόρεια και βορειοδυτικά με το Μαυροβούνιο, βορειοανατολικά με το Κόσοβο, ανατολικά με την πρώην Γιουγκοσλαβική δημοκρατία της Μακεδονίας και νότια με την Ελλάδα. Δυτικά βρέχεται από την Αδριατική θάλασσα και νοτιοδυτικά από το Ιόνιο πέλαγος. Η πρωτεύουσα της χώρας είναι τα Τίρανα που ανακηρύχθηκε το 1920 και επισήμως ενώ ο πληθυσμός της ανέρχεται σε περίπου 700.000 κατοίκους. Η Αλβανία είναι μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, του Οργανισμού Ισλαμικής Διάσκεψης, ενώ είναι ένα από τα ιδρυτικά μέλη της Ένωσης για τη Μεσόγειο. Η έκταση της Αλβανίας είναι 28.748 τετρ. χλμ. και το επίσημο νόμισμα της χώρας είναι το λεκ (lek). Το πολίτευμα της χώρας είναι η προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία με πρόεδρο τον Μπουγιάρ Νισάνι και ο πρωθυπουργός της είναι ο Έντι Ράμα. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004)

1.2.1 Τοποθεσία

Η έκταση της Αλβανίας είναι 28.748 τετρ. χλμ., με το 70% της χώρας να είναι ορεινό και απροσπέλαστο. Η μορφολογία της χώρας χαρακτηρίζεται από περιφερειακά βουνά, με το μεγαλύτερο να είναι το όρος Κοραμπ, που έχει υψόμετρο 2764 μέτρα ύψος το οποίο επεκτείνεται από το Κόσοβο και τη βορειοδυτική Π.Γ.Δ.Μ. μέχρι τη βορειοανατολική Αλβανία. Οι διαστάσεις της χώρας είναι 370 χιλιόμετρα μήκος και πλάτος που αγγίζει τα 144 χιλιόμετρα. Δυτικά βρέχεται από την Αδριατική θάλασσα, ενώ νοτιοδυτικά βρέχεται από το Ιόνιο πέλαγος. Το κλίμα της Αλβανίας είναι μεσογειακό με ήπιους υγρούς χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού που έγινε το 2011 ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 2.831.741 κάτοικοι, με το 60% των κατοίκων να διαμένει σε αγροτικές περιοχές, ενώ διαρκώς παρατηρούνται τάσεις μετακίνησης από τα χωριά προς τις πόλεις.

1.2.2 Γλώσσα και λογοτεχνία

Η αλβανική γλώσσα αν και έχει δανειστεί σημαντικό αριθμό λέξεων από γλώσσες γειτονικών χωρών, ανήκει στην κατηγορία των ινδοευρωπαϊκών απομονωμένων γλωσσών, δηλαδή ουσιαστικά δεν φαίνεται να εμφανίζει συγγένεια με άλλες ζωντανές γλώσσες όπως είναι τα ελληνικά. Η αλβανική γλώσσα χωρίζεται σε δύο κύριες διαλέκτους, οι οποίες είναι τα γκεγκ ή αλλιώς γκέκικα και τα τόσκικα που αποτελούν τη βάση της τυποποιημένης μορφής της αλβανικής γλώσσας. Η διαφορά των διαλέκτων έγκειται στο ότι τα γκέκικα μιλιούνται στις περιοχές της βόρειας Αλβανίας, ενώ τα τόσκικα μιλιούνται κυρίως στο νότιο τμήμα της χώρας. Η αλβανική γλώσσα αποτελείται από 29 σύμβολα και 7 φωνήεντα, ενώ το πρώτο έγγραφο στην αλβανική γλώσσα χρονολογείται από το 1462, από τον αρχιεπίσκοπο Δυρραχίου Παύλου Αγγέλου.

Μετά την ανεξαρτησία της χώρας, το 1913, ξεκίνησε η άνθηση της λογοτεχνίας, έχοντας ως βάση τη λαϊκή παράδοση που περιελάμβανε μεσαιωνικούς μύθους, ραψωδίες καθώς και λυρικά και επικά άσματα. Το πρώτο έργο λογοτεχνίας ήταν το Λειτουργικόν του Γκζον Μπουτσουκου, το 1555, το οποίο αποτελεί σημαντικό έργο αναφοράς ακόμα και σήμερα για τους σπουδαστές της αλβανικής γλώσσας. Το πρώτο λεξικό της αλβανικής γλώσσας χρησιμοποιήθηκε από τον επίσκοπο Φρανγκ Μπράντχι, ενώ κυρίως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ξεκίνησαν να ξεχωρίζουν σημαντικοί λογοτέχνες, όπως ο Πέτρο Μάρκο, ο Φατμίρ Γκζάτα, ο Στέργιο Σπάσε κτλ. Στη σύγχρονη εποχή, ο πιο αναγνωρισμένος συγγραφέας της Αλβανίας είναι ο Ισμαήλ Κανταρέ, ο οποίος προσεγγίζει με εξαιρετική τεχνική ζητήματα που αφορούν την επικαιρότητα καθώς και ιστορικά γεγονότα, όπως ήταν η αντίσταση του Σκεντέρμπεη εναντίον των Τούρκων, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ο συγγραφέας είναι διεθνώς αναγνωρισμένος για τη συγγραφική του ικανότητα. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004)

1.2.3 Θρησκεία

Η θρησκευτική ελευθερία στην Αλβανία αποκαταστάθηκε το 1990, μετά την απαγόρευση που είχε επιβληθεί το 1967 από το κράτος. Το 1991 ψηφίστηκε ο νόμος,

ο οποίος έδινε το δικαίωμα να επιλέγει ελεύθερα ο πολίτης το θρησκευτικό δόγμα που επιθυμεί. Σήμερα, το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού, που αγγίζει το 70% είναι ισλαμιστές, που είναι γνωστοί ως μουσουλμάνοι, ενώ το 20% είναι ελληνορθόδοξοι και 10% ρωμαιοκαθολικοί. Αξίζει να αναφερθεί ότι η Αλβανία αποτελεί τη μοναδική χώρα της Ευρώπης, όπου οι μουσουλμάνοι αποτελούν τη πλειονότητα των κατοίκων, γεγονός που αποτελεί κληρονομιά πέντε αιώνων οθωμανικής κυριαρχίας. Οι ρωμαιοκαθολικοί ήταν συγκεντρωμένοι στο βόρειο τμήμα κυρίως στη Κόδρα, ενώ οι ελληνορθόδοξοι ήταν συγκεντρωμένοι κυρίως στο νότιο τμήμα και συγκεκριμένα στις περιοχές του Αργυροκάστρου, της Κορυτσά, του Μπερατίου και της Αυλώνας. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004)

1.2.4 Εκπαίδευση

Στην Αλβανία η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τις ηλικίες 7 έως 15 ετών και παρέχεται δωρεάν στο δημοτικό και το γυμνάσιο. Στη τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει υποχρέωση καταβολής ποσού, ωστόσο το ποσό αυτό διαφοροποιείται ανάλογα με το οικογενειακό εισόδημα. Στην Αλβανία τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι 7: των Τιράνων, που είναι και το παλαιότερο και το πιο γνωστό, του Δυρραχίου, της Αυλώνας, της Κορυτσάς, του Ελμπασάν καθώς και Αργυροκάστρου, ενώ από το 2002, δόθηκε η δυνατότητα ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων. Περίπου το 90% του αλβανικού πληθυσμού έχει βασικές γνώσεις, δηλαδή έχει αποφοιτήσει από το δημοτικό σχολείο, ενώ ένα 10% είναι αναλφάβητοι. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004)

1.2.5 Συνθήκες διαβίωσης

Η Αλβανία είναι μια χώρα που έχει χαμηλό εισόδημα, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, που αγγίζει το 45%, ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Σε πολλές περιοχές η διακοπή ρεύματος καθώς και έλλειψη νερού αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο για τους κατοίκους αυτών των περιοχών. Όπως είναι γνωστό οι Αλβανοί μεταναστεύουν προς πιο ευημερούσες χώρες, που μπορούν να απολαύσουν

υψηλότερο επίπεδο διαβίωσης, ενώ αντίθετα στη χώρα τους υφίστανται σε πολλές περιοχές ακραίες συνθήκες διαβίωσης.

1.2.6 Οικονομική εξέλιξη

Η Αλβανία ακόμα και σήμερα, παρά την πρόοδο που φαίνεται να έγινε τα τελευταία χρόνια, παραμένει μία από τις πιο φτωχές χώρες της Ευρώπης. Μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η μετάβαση της αλβανικής οικονομίας από τη σοσιαλιστική κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία, στον δυτικό καπιταλισμό έγινε με επιτυχία σε μεγάλο βαθμό. Σημαντικός αριθμός ξένων επιχειρήσεων προσπάθησαν να δραστηριοποιηθούν στην χώρα αμέσως μετά την πολιτική μεταβολή που συνέβη κατά τα έτη 1990-1999, όπως και εταιρείες ελληνικών συμφερόντων, ωστόσο η πολιτική αστάθεια δεν διαμόρφωσε και πολλές ευκαιρίες. Την ίδια περίοδο, η μετανάστευση χιλιάδων Αλβανών, στην Ελλάδα και την Ιταλία, αποτέλεσε μία από τις πιο σημαντικές πηγές εσόδων για τη χώρα. Παράλληλα, μετά την κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος, η γη επιστράφηκε στα χέρια των ιδιωτών και έτσι αυξήθηκε η παραγωγή στη χώρα.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των επενδύσεων, ενώ το κατά κεφαλή ΑΕΠ για το έτος 2012, κυμαινόταν στο 30% του μέσου της Ε.Ε., ενώ η πραγματική κατανάλωση ανερχόταν στο 35%. Η Αλβανία διαθέτει σημαντικά αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2014, παρήγαγε 26.000 βαρέλια πετρελαίου σε ημερήσια βάση, με τη παραγωγή του φυσικού αερίου να εκτιμάται περίπου σε 30 εκατομ. κ.μ.. Άλλοι φυσικοί πόροι στην Αλβανία είναι ο άνθρακας, ο βωξίτης, ο χαλκός καθώς και τα σιδηρομεταλλεύματα.

Η γεωργία αποτελεί τον σημαντικότερο τομέα απασχόλησης, καθώς απασχολεί ιδιαίτερα αυξημένο ποσοστό του εργατικού δυναμικού, ενώ παράγει το 21% του ΑΕΠ. Τα σημαντικότερα αγροτικά προϊόντα που παράγει η χώρα είναι το σιτάρι, το καλαμπόκι, ο καπνός, τα σύκα και οι ελιές.

Ο τουρισμός αυξάνει διαρκώς το μερίδιο του στη συνεισφορά του ΑΕΠ της Αλβανίας, ενώ οι επισκέπτες στην χώρα αυξάνονται διαρκώς. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατάσταση που επικρατούσε στον τουρισμό την χρονική περίοδο από

το 1960-1990, καθώς εκείνη την περίοδο ο τουρισμός δεν αποτελούσε οικονομικό πόρο, αλλά σημαντική πηγή προπαγάνδας και ιδεολογίας για τους κατοίκους. Οι ξένοι τουρίστες που ήθελαν να επισκεφτούν την χώρα έπρεπε να είναι οργανωμένοι σε ομάδες των 20 ατόμων, ενώ τα ατομικά ταξίδια δεν επιτρέπονταν. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, οι λιγοστοί τουρίστες επέλεγαν ορισμένες περιοχές μόνο για να επισκεφτούν, όπως ήταν η περιοχή του Δυρραχίου, λόγω των παραλιών που είχε. Οι περιοχές στα βόρεια της χώρας άρχισαν να αναπτύσσονται τουριστικά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Μετά τη πτώση του καθεστώτος, παράγοντες που συνετέλεσαν στην αύξηση του τουρισμού ήταν η κατάργηση της βίζας για τους ξένους τουρίστες, η ελευθερία επικοινωνίας μεταξύ των Αλβανών αλλά και με τους ξένους καθώς και η ραγδαία ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα στον τουρισμό. Τα πρώτα χρόνια της τουριστικής ανάπτυξης έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να επισκεφτούν την Αλβανία, κάτοικοι των Η.Π.Α., ασιάτες καθώς και Τούρκοι, ενώ οι πόλεις που ήταν πρώτες στις προτιμήσεις τους ήταν το Μπεράτι, το Δυρράχιο, η Κορυτσά, το Αργυρόκαστρο καθώς και τα Τίρανα.

Όσον αφορά τις εξαγωγές, φαίνεται να αποκτούν σημαντική δυναμική καθώς μεταξύ των ετών 2008 και 2014 παρουσίασαν σημαντική αύξηση της τάξεως του 300%, ωστόσο ακόμα και σήμερα, η συμβολή τους στο ΑΕΠ παραμένει σε μικρό βαθμό. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή , 2004), (International Monetary Fund , 2017), (United Nations Development Programme , 2017)

1.2.7 Πολιτική εξέλιξη

Οι Βαλκανικοί πόλεμοι των ετών 1912-1913 επιτάχυνα τις διαδικασίες για την ανεξαρτητοποίηση της Αλβανίας. Έτσι, στις 28 Νοεμβρίου του 1912, ο Ισμαήλ Κεμάλ, ανακοίνωσε στην Αυλώνα την επίσημη διακήρυξη της ανεξαρτησίας της χώρας, ως ανεξάρτητη υπό την προστασία των ευρωπαϊκών δυνάμενων, ενώ επίσημα επιβεβαιώθηκε η ανεξαρτησία στις 29 Ιουλίου του 1913 κατά τη διάσκεψη του Δεκέμβριου του ίδιου έτους, με την υπογραφή του πρωτοκόλλου της Φλωρεντίας οριστικοποιήθηκαν τα σύνορα της χώρας, που περιλάμβαναν το σύνολο των περιοχών της Βόρειας Ηπείρου που κατοικούσαν ελληνικοί πληθυσμοί. Στις 15 Οκτωβρίου του 1913, συστάθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις η διεθνής επιτροπή

ελέγχου, προκειμένου να αναλάβει την διοίκηση της Αλβανίας, μέχρι ότου διαμορφωθούν και ισχυροποιηθούν οι τοπικοί θεσμοί. Η Διεθνής Χωροφυλακή συστάθηκε ως η πρώτη αστυνομική δύναμη του πριγκιπάτου της χώρας, ενώ ως πρίγκιπας επιλέγεται ο Γουλιέλμος του Βιντ. Το καθεστώς του Πρίγκιπα του Βιντ, κατέρρευσε και ο ίδιος έφυγε από τη χώρα στις 13 Σεπτεμβρίου του 1914.

Το 1925, η Συντακτική Κυβέρνηση, κήρυξε ως πολίτευμα της χώρας τη Δημοκρατία με τον Αχμέτ Ζώγκου να εκλέγεται τότε πρόεδρος της Αλβανίας, όπως ήδη αναφέρθηκε, κατά τη χρονική περίοδο 1939-1943, που η χώρα ήταν υπό την κατάληψη των Ιταλών, κυβερνήτης της ήταν ο βασιλιάς Βιτόριο Εμανουέλε ΙΙΙ. Το 1944, ήταν μια ιδιαίτερα σημαντική χρονικά καθώς σχηματίστηκε η πρώτη κυβέρνηση υπό την ηγεσία του δικτάτορα Ενβέρ Χότζα, ενώ η πολιτική που ακολούθησε καθόρισε την πορεία της χώρας για χρονικό διάστημα τεσσάρων δεκαετιών. Το κράτος ανέπτυξε στενή συμμαχία με τη Γιουγκοσλαβία, από την επιρροή της οποία αποσπάστηκε το 1948, ενώ ευθυγραμμίστηκε με τη Σοβιετική Ένωση, τον Μάιο του 1955, υπογράφοντας το σύμφωνο της Βαρσοβίας, το οποίο και διέκοψε το 1961.

Στις 11 Απριλίου του 1985, ο Ενβέρ Χότζα, πέθανε και η προεδρία πέρασε στον Ραμίζ Ελία, ο οποίος το 1990, παραχώρησε το δικαίωμα στους Αλβανούς πολίτες να ταξιδεύουν στο εξωτερικό, κάτι που ερχόταν σε αντίθεση με τα όσα ίσχυαν τις προηγούμενες δεκαετίες. Δεκάδες χιλιάδες Αλβανοί έφυγαν είτε με πλοία, είτε οδικώς προς την Ελλάδα και την Ιταλία, ωστόσο παρά τις μετακινήσεις αυτές η κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα τόσο σε κοινωνικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, παρέμενε άσχημη, ενώ πλήθος χωρών ενίσχυε την Αλβανία στέλνοντας τρόφιμα ως βοήθεια.

Στις 22 Μαρτίου του 1992, το Δημοκρατικό Κόμμα, κέρδισε τις εκλογές με τον Ραμίζ Αλία να παραιτείται και τον Σαλί Μπερίσα να εκλέγεται νέος πρόεδρος της χώρας (1992- 1997). Την περίοδο 1992-1994 έγιναν αρκετές συλλήψεις στελεχών προηγούμενου καθεστώτος με τον Αλία, τον Φάτος Νάνο και την χήρα του Χότζα να κατηγορούνται για διαφθορά, κατάχρηση δημοσίου χρήματος και να καταδικάζονται σε βαριές ποινές.

Η χώρα την περίοδο κυβέρνησης του Μπερίσα άρχισε να βελτιώνεται με τον ίδιο να εντάσσει την πατρίδα του στον Οργανισμό Ασφαλείας και Συνεργασίας στην

Ευρώπη και να προχωρεί στην Οργάνωση Ισλαμικής Διάσκεψης και στο πρόγραμμα Συνεταιρισμός για την ειρήνη του NATO. Εργάστηκε προκειμένου να μειώσει την εγκληματικότητα που επικρατούσε στη χώρα, προσπάθησε να μειώσει την διαφθορά και να σταματήσει τη διακίνηση των ναρκωτικών. Το Δημοκρατικό Κόμμα του Μπερίσα κέρδισε τις κοινοβουλευτικές εκλογές τον Ιούλιο του 2005 και μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου του 2013 υπήρξε πρωθυπουργός της χώρας. Το 2008 έγινε επίσημα πρόσκληση για την ένταξη της χώρας στο NATO με την ίδια να εντάσσεται επισήμως την 1η Απριλίου 2009.

Έπειτα από διενέργεια βουλευτικών εκλογών το 2013, το κόμμα του Έντι Ράμμα έρχεται πρώτο σε ψήφους, και το κόμμα του Μπερίσα χάνει με τον ίδιο να εκφωνεί γραπτή ομιλία προς τους οπαδούς του κόμματός του, ανακοινώνοντας την παραίτησή του από την ηγεσία του Δημοκρατικού Κόμματος ύστερα από 23 ολόκληρα χρόνια.

Το 2014 η Αλβανία εντάχθηκε ως υποψήφια προς εισαγωγή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά η είσοδός της εξαρτάται από σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν. Στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο του 2015 ο συνασπισμός υπό την ηγεσία του Σοσιαλιστικού Κόμματος του Έντι Ραμα πέτυχε σημαντική νίκη 46 από τις 61 δημοκρατικές αναμετρήσεις. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004), (Lubonoja, 2002)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες

2.1 Οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες

Εξαιτίας των κλειστών συνόρων και της πολιτιστικής αστάθειας, μέχρι το τέλος του κομμουνιστικού καθεστώτος της, δεν είχε αναπτύξει αρκετές τουριστικές υποδομές, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα την υστέρηση της χώρας σε αυτόν τον τομέα σε μεγάλο βαθμό. Παρ' όλα αυτά ο τουρισμός στο πέρασμα του χρόνου, άρχισε να ανθίζει σημαντικά καθώς αποκαταστάθηκαν τα πολιτιστικά μνημεία της χώρας, και έτσι με βάση τα στοιχεία του 2014 φαίνεται να συνεισφέρει κατά 6% περίπου στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, ποσοστό που στο πέρασμα του χρόνου, σημειώνει σημαντική αύξηση. Οι εργαζόμενοι στον τομέα του τουρισμού την ίδια χρονική περίοδο στον τομέα του τουρισμού κυμαίνεται σε 182.000 αντιπροσωπεύοντας το διόλου ευκαταφρόνητο 19,2% της συνολικής απασχόλησης. Οι σημαντικότερες τουριστικές υποδομές βρίσκονται κατά μήκος της Αδριατικής ακτογραμμής, ενώ η χώρα διαθέτει 470 χιλιόμετρα κατά μήκος της ακτογραμμής παραλίες που διαθέτουν φυσική ομορφιά, ακρωτήρια, θαλάσσιες σπηλιές κτλ. Όσον αφορά τον αρχαιολογικό πλούτο μπορούμε να πούμε ότι η Αλβανία διαθέτει αρκετούς σημαντικούς αρχαιολογικούς θησαυρούς, όπως είναι για παράδειγμα το Βουθρωτό, που είναι μια αρχαία ελληνική πόλη και βρίσκεται 20 χιλιόμετρα νότια από τους Αγίους Σαράντα, χτισμένο πάνω σε ένα λόφο και έχει θέα το κανάλι Βιβάρι. (Λάρδα & Πανταζή, 2016)

Κατά το έτος 2016, η Αλβανία σύναψε δανειακή σύμβαση με την Παγκόσμια Τράπεζα, ύψους 71 εκατομμυρίων ευρώ προκειμένου να αναβαθμίσει τις υποδομές της σε τέσσερις νότιες πόλεις, προκειμένου να το γεγονός αυτό να συμβάλει στην προσέλκυση ξένων τουριστών. Οι περιοχές που ήδη έχουν ξεκινήσει να χρηματοδοτούνται αποτελούν Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco. Οι περιοχές αυτές είναι το Βουθρωτό, το Μπεράτι, το Αργυρόκαστρο καθώς και η περιοχή των Αγίων Σαράντα, συμπεριλαμβανόμενου και του λιμανιού το οποίο συνδέεται με τη Κέρκυρα. (Travel Daily News, 2016)

2.1.1 Μεταφορές

Μέχρι το 1945, το συνολικό οδικό δίκτυο της χώρας ήταν 2800 χιλιόμετρα, εκ των οποίων μόνο τα 400 εξ αυτών ήταν ασφαλτοστρωμένο. Από τότε μέχρι και το 1990, το δίκτυο έφτασε να είναι 7450χλμ., εκ των οποίων τα 2.850 χλμ. ήταν ασφαλτοστρωμένα. Κατά το έτος 2008, όπου έχουμε και τα πιο πρόσφατα στοιχεία το οδικό δίκτυο της χώρας βρίσκεται σε κακή κατάσταση και δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της διαρκώς αυξανόμενης κυκλοφορίας. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια ξεκίνησαν προσπάθειες αναβάθμισης των βασικών οδικών αξόνων με προδιαγραφές διεθνών αυτοκινητόδρομων. Επίσης, τα τελευταία χρόνια λειτουργούν διεθνείς γραμμές λεωφορείων με προορισμό κυρίως την Ελλάδα, μέσω των συνοριακών σταθμών Κακαβιάς και Κρυσταλλοπηγής, καθώς και με προορισμό το Κόσοβο, τη Σερβία και τη π.Γ.Δ.Μ. Σημαντικοί αυτοκινητόδρομοι που ανακατασκευάστηκαν και επεκτάθηκαν τα τελευταία χρόνια είναι ο αυτοκινητόδρομος Τίρανα-Δυρράχιο, ο αυτοκινητόδρομος Φιέρι-Αυλώνα, Ελμπασάν –Αυλώνα κτλ.

Όσον αφορά το σιδηρόδρομο, η μορφή του άλλαξε ριζικά με το πέρας του Β' παγκοσμίου πολέμου, ξεκινώντας από το 1947, με το τμήμα που συνέδεε το Δυρράχιο με την περιοχή του Πεκίν, έχοντας μήκος 42 χιλιόμετρα. Κατά το έτος 2001, το συνολικό μήκος του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας κάλυπτε συνολικά 447 χιλιόμετρα, με την αφετηρία να βρίσκεται στην πόλη των Τιράνων. Ωστόσο, όπως και το οδικό δίκτυο, έτσι και το βασικό σιδηροδρομικό δίκτυο βρίσκεται σε κακή κατάσταση, με τις υψηλές ταχύτητες να είναι απαγορευμένες για λόγους ασφαλείας. Μέχρι στιγμής το σιδηροδρομικό δίκτυο δεν συνδέεται με άλλες χώρες, παρόλο που υπάρχουν σκέψεις για σύνδεση τόσο με την π.Γ.Δ.Μ., όσο και με την Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια λόγω της κακής κατάστασης στην οποία βρίσκεται το σιδηροδρομικό δίκτυο, ο αριθμός των επιβατών μειώνεται διαρκώς, καθώς και ο όγκος των προϊόντων που μετακινούνται μέσω του σιδηροδρόμου. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004), (Δελλάρης, 2008)

2.1.2 Αερομεταφορές

Η Αλβανία ως σήμερα διαθέτει ένα μόνο αεροδρόμιο διεθνούς πολιτικής, που ονομάζεται «Μητέρα Τερέζα» και βρίσκεται στην πρωτεύουσα της χώρας στα

Τίρανα. Επίσης, είναι γνωστό ως Διεθνές Αεροδρόμιο Ρίνας, καθώς βρίσκεται στο χωριό Ρίνας, 11 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης των Τιράνων. Το αεροδρόμιο πήρε την ονομασία του το 2001, από την αλβανίδα ρωμαιοκαθολική καλόγρια και ιεραπόστολο Μητέρα Τερέζα, ενώ το 2016 μεταβιβάστηκε σε κινέζους επενδυτές, προκειμένου να εκσυγχρονιστεί και να πρωταγωνιστεί στην ευρύτερη περιοχή τα επόμενα χρόνια. Τα τελευταία χρόνια έγιναν ενέργειες για την αναβάθμιση του αεροδρομίου, κατασκευάστηκε νέος τερματικός σταθμός, καθώς και νέος σταθμός εμπορευμάτων. Στο στάδιο ολοκλήρωσης της κατασκευής βρίσκεται και δεύτερο αεροδρόμιο στην περιοχή Κούκεσι, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004), (Δελλάρης, 2008)

2.1.3 Ακτοπλοΐα-Κρουαζιέρα

Η Αλβανία διαθέτει συνολικά πέντε λιμάνια. Το σημαντικότερο είναι το λιμάνι του Δυρραχίου, το οποίο αποτελεί και το κυριότερο λιμάνι της χώρας. Την περίοδο αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη επένδυση 23 εκατομμυρίων δολαρίων, εκ των οποίων τα 17 εκατ. έχουν δοθεί από την Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ τα έργα περιλαμβάνουν την κατασκευή τριών νέων προβλητών, την ανακατασκευή τεσσάρων υφιστάμενων προβλητών, την ανακατασκευή πλατειών και δρόμων μέσα στο λιμάνι καθώς και άλλες εργασίες. Τα σημαντικότερα δρομολόγια εξωτερικού από το λιμάνι του Δυρραχίου, είναι προς τις περιοχές Trieste και Μπάρι στην Ιταλία καθώς και προς την περιοχή Κοπερ που βρίσκεται στη Σλοβενία.

Το δεύτερο μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας, είναι το λιμάνι που βρίσκεται στην Αυλώνα, καθώς θεωρείται ως ένα διαμετακομιστικό λιμάνι, και αποτελεί ένα σημαντικό εμπορικό κόμβο, προσφέροντας σημαντικές δραστηριότητες εισαγωγών και εξαγωγών για πολλές βαλκανικές χώρες.

Ακόμη ένα σημαντικό λιμάνι βρίσκεται στην περιοχή Σεγκίνι στη βορειοδυτική Αλβανία, που βρίσκεται περίπου οκτώ χιλιόμετρα από την πόλη Λέζα. Από το 2009, έχει ενεργοποιηθεί και η πορθμειακή γραμμή που συνδέει το εν λόγω λιμάνι με την πόλη του Μπάρι στην Ιταλία. Σύμφωνα με την Αλβανική Κυβέρνηση, το συγκεκριμένο λιμάνι, θεωρείται ως προνομιακή θύρα για τη Δημοκρατία του Κοσσυφοπεδίου.

Ένα άλλο λιμάνι της χώρας είναι αυτό που βρίσκεται στην περιοχή των Αγίων Σαράντα, που βρίσκεται στα νότια της χώρας, και υπάρχει σύνδεση του λιμανιού αυτού με το λιμάνι της Κέρκυρας. Τέλος, υπάρχει και το λιμάνι της Χιμάρας, που βρίσκεται στη νότια περιοχή της χώρας κοντά στην περιοχή Αυλώνα, ενώ χρησιμεύει ορισμένες φορές για τη διέλευση των κρουαζιερόπλοιων από την Κέρκυρα.

Εικόνα 1: Σημερινή όψη του λιμανιού στο Δυρράχιο¹

Μονοήμερες κρουαζιέρες διοργανώνονται από την Ιταλία, την Ελλάδα, καθώς και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με βασικό προορισμό το λιμάνι των Αγίων Σαράντα, το οποίο προσεγγίζει σημαντικός αριθμός κρουαζιερόπλοιων, ενώ σημαντικός αριθμός από αυτούς τους τουρίστες επισκέπτονται τον αρχαιολογικό χώρο του Βουθρωτού. Παρόλο που υπήρχαν και υπάρχουν σημαντικά προβλήματα, στα λιμάνια της Αλβανίας η επιβατική και εμπορευματική κίνηση έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. (Δελλάρης, 2008)

2.1.4 Τουριστικά καταλύματα

¹ Πηγή: https://de.wikipedia.org/wiki/Hafen_Durr%C3%ABs#/media/File:Hafen_Durres_von_oben.jpg

Με τον τουρισμό να βρίσκεται σε διαρκή άνοδο οι επενδύσεις σε τουριστικά καταλύματα αυξάνονται διαρκώς, ωστόσο δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμα σύγχρονα και πολύπλοκα ξενοδοχειακά συγκροτήματα με πολύ μεγάλη δυναμικότητα φιλοξενίας κυρίως λόγω των προβλημάτων που υπήρχαν με τις χρήσεις γης. Την τελευταία εικοσαετία έχει να αναπτυχθεί σημαντικά η ξενοδοχειακή υποδομή, με τις περιοχές των Τιράνων και του Δυρραχίου να συγκεντρώνουν ένα σημαντικό ποσοστό αυτών, που αγγίζει το 30%., ενώ αντίστοιχα στις νότιες περιοχές το ποσοστό αυτό κυμαίνεται στο 55%. Η μέση δυναμικότητα των ξενοδοχειακών μονάδων σε κλίνες είναι σημαντική μεγαλύτερη στις περιοχές των Τιράνων και του Δυρραχίου, καθώς φθάνουν τις 80 κλίνες ανά μονάδα, ενώ στις νότιες περιοχές οι κλίνες ανά μονάδα είναι μόλις 44 και τέλος στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας, οι κλίνες ανά μονάδα φθάνουν τις 45. Η πλειοψηφία των ξενοδοχειακών μονάδων, βρίσκεται στην κατηγορία των τριών αστέρων, με ποσοστό μάλιστα που φθάνει το 70%, ενώ σημαντικό ποσοστό είναι τα ξενοδοχεία δύο αστέρων. Όπως είναι φανερό, μικρός είναι ο αριθμός των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων που είναι 4 ή 5 αστέρων και αυτά βρίσκονται κυρίως στην περιοχή των Τιράνων και στην περιοχή του Δυρραχίου. Όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένας σημαντικός αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές των αστέρων που διαθέτει, με αποτέλεσμα αυτό να αποτελεί σημαντικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σχέση με τις άλλες χώρες που η Αλβανία καλείται να ανταγωνιστεί. Αξιοσημείωτο είναι ότι δεν υπάρχει σημαντικός αριθμός από βίλες, σουίτες και διαμερίσματα διαθέσιμα προς ενοικίαση, ενώ υπάρχουν ορισμένοι μικροί συνεδριακοί χώροι, όπως και υπάρχουν και συνεδριακοί χώροι στα ξενοδοχεία που είναι πέντε αστέρων. (Δελλάρης, 2008)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Φυσικοί πόροι

3.1 Οροσειρές

Στο βόρειο τμήμα της χώρας, η μεγαλύτερη οροσειρά που εμφανίζεται είναι οι βόρειες Αλβανικές Άλπεις, που έχουν ως υψηλότερη την κορυφή Γέζερτσες (2.694μ.), οι οποίες αποτελούν και το νοτιότερο τμήμα των μεγάλων Δειναρικών Άλπεων και σχηματίστηκαν κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος από τα ισχυρά στρώματα ασβεστόλιθων και δολομιτών. Οι Δειναρικές Άλπεις ξεκινούν από τη Σλοβενία, διασχίζοντας τη Κροατία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη καθώς και τη Σερβία, καταλήγουν στο σχηματισμό των βόρειων Άλπεων. Πιο νότια συναντούμε τρεις κύριες λωρίδες οροσειρών με την πιο σπουδαία να είναι η ανατολική, η οποία σχηματίζει τον υδροκρίτη μεταξύ της λεκάνης του Δρίνου και του Αξιού ποταμού. Το υψηλότερο όρος της χώρας, είναι το όρος Κοραμπ ή αλλιώς Σκάρδος, το οποίο έχει υψόμετρο 2.764 μέτρα, ενώ κεντρικά της χώρας, τα σημαντικότερα ορεινά συγκροτήματα είναι τα όρη της Μιρνίτας, τα όρη της Κροιάς, τα όρη Σεμπενίκου καθώς και τα όρη Κανδαουια, τα οποία εκτείνονται και σε εδάφη της π.Γ.Δ.Μ., και συγκεκριμένα δυτικά και βόρεια της Οχρίδας. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2004), (AKZM, 2017)

3.2 Λίμνες

Η χώρα της Αλβανίας, έχει σημαντικό αριθμό λιμών, με μερικές από αυτές να είναι παγετωνικής προέλευσης, ενώ άλλες είναι Καρστικής ή τεκτονικής προέλευσης. Η σημαντικότερη λίμνη για τη χώρα, αλλά και μια από τις πιο σημαντικές για τη περιοχή των Βαλκανίων, με την έκταση της να φτάνει τα 370 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Η συγκεκριμένη λίμνη βρίσκεται στα βορειοδυτικά της χώρας, στα σύνορα με Μαυροβούνιο. Η δεύτερη πιο μεγάλη λίμνη της χώρας είναι η λίμνη Οχρίδα, με τη συνολική της έκταση να είναι 349 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ενώ βρίσκεται στα βόρεια σύνορα μεταξύ της νοτιοδυτικής π.Γ.Δ.Μ. και ανατολικής Αλβανίας, αποτελώντας μία από τις πιο αρχαίες και τις πιο βαθιές λίμνες στην Ευρώπη, με την ηλικία της να εκτιμάται μεταξύ δύο και πέντε εκατομμυρίων χρόνων. Λόγω της ιδιαίτερης αξίας της, από το 1979, έχει χαρακτηριστεί από την UNESCO, ως μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς, ενώ από το 2004 προστέθηκε στο Παγκόσμιο Δίκτυο Καταφυγίων Βιόσφαιρας. Στις ακτές της λίμνης, υπάρχουν τρεις μεγάλες

πόλεις το Πόγραδετς που βρίσκεται στην αλβανική πλευρά, καθώς και η Οχρίδα και η Στρούγκα που βρίσκονται στην περιοχή της π.Γ.Δ.Μ. Σημαντικός αριθμός ερευνητών υποστηρίζει ότι λίμνη Οχρίδα συνδέεται με τη Μεγάλη Πρέσπα, η οποία βρίσκεται νοτιοανατολικά της Οχρίδας αποτελώντας την τρίτη μεγαλύτερη λίμνη της Βαλκανικής Χερσονήσου. Η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα, βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της χερσονήσου, ενώ μοιράζεται μεταξύ των κρατών Αλβανίας, Ελλάδας και π.Γ.Δ.Μ., με την έκταση της να φθάνει τα 273 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ενώ μόλις ένα 18% του συνόλου ανήκει στα αλβανικά εδάφη. Στο νότιο τμήμα της λίμνης, αυτή συνδέεται με τη μικρή Πρέσπα, ενώ βρίσκεται δέκα μέτρα πιο χαμηλά από την τελευταία. Η μικρή Πρέσπα, είναι μια μακρόστενη λίμνη, με το μέγιστο μήκος της να φτάνει τα 13,6 χιλιόμετρα, ενώ το νοτιότερό της τμήμα καταλήγει στα αλβανικά εδάφη, με το μεγαλύτερο να βρίσκεται εντός της ελληνικής επικράτειας. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή , 2004), (Ramsar , 2017)

Εικόνα 2: Η λίμνη Σκόδρας²

² Πηγή:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AF%CE%BC%CE%BD%CE%B7_%CE%A3%CE%BA%CF%8C%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%82

3.3 Ποτάμια

Ο σημαντικότερος όγκος των υδάτων των ποταμών της Αλβανίας, προέρχεται κυρίως από τις βροχές, με αποτέλεσμα κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών να παρατηρείται μεγάλη πτώση των νερών. Ο πιο μεγάλο ποταμός της χώρας, είναι ο Δρίνος, ο οποίος διασχίζει την Αλβανία σε μήκος 280 χιλιομέτρων, ενώ προέρχεται από τη συνένωση δύο παραποτάμων του Λευκού και του Μαύρου Δρίνου. Ο μαύρος Δρίνος είναι ο πιο μεγάλος παραπόταμος και πηγάζει από τη λίμνη Οχρίδα στα Σκόπια, ενώ ο λευκός πηγάζει από το Μαυροβούνιο.

Ο δεύτερος πιο μεγάλος ποταμός, θεωρείται ο Άψος, ή αλλιώς Σεμάνι που έχει μήκος 240 χιλιόμετρα και πηγάζει από τη συμβολή δύο μικρότερων παραποτάμων, του Δεβόλη και του Οσούμι, με τον Δεβόλη να πηγάζει από το νοτιοανατολικό τμήμα της χώρας, ενώ ο Οσούμι πηγάζει νοτιοδυτικά από την περιοχή του Γράμμου.

Ένας ακόμη σημαντικός ποταμός είναι ο Αώος ή αλλιώς Βοϊούσα, ο οποίος πηγάζει από την ελληνική Πίνδο, και αποστραγγίζει τα νερά του νότια της Αλβανίας. Το συνολικό του μήκος τόσο εντός ελληνικού και αλβανικού εδάφους, υπολογίζεται στα 260 χιλιόμετρα. Επίσης, υπάρχει ακόμα ένας ποταμός εντός αλβανικής επικράτειας, ο Γενούσος ή αλλιώς Σκουμπίν, του οποίου το μήκος φθάνει τα 100 χιλιόμετρα, ενώ τα νερά του αποστραγγίζονται στην κεντρική Αλβανία. Τέλος, οι μικρότεροι ποταμοί είναι ο Ετσέν, που εκβάλλει στον κόλπο του Λάλες, όπως και οι Αρδαφανος, Ίσμι και Μπουένε, οι οποίοι εκβάλλουν στον κόλπο του Δρίνου. (ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΝΙΚΑ, 1997)

3.4 Δάση

Τα δάση της Αλβανίας καλύπτουν το 38% περίπου της χώρας, ενώ παλαιότερα το ποσοστό αυτό ανερχόταν στο 50%. Τα τελευταία χρόνια το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί εξαιτίας των αποψιλώσεων που πραγματοποιούνται προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες εκτάσεις για αγροτική εκμετάλλευση. Ένα ποσοστό της τάξεως του 19% των δασών καλύπτεται από κωνοφόρα δέντρα, ενώ το υπόλοιπο 81% καλύπτεται από πλατύφυλλα αειθαλή. Κατά μήκος των ακτών, όπου το υψόμετρο δεν υπερβαίνει τα 500, ως πιο συνηθισμένη θεωρείται η εμφάνιση

αιθαλών θάμνων και δρυς, ενώ σε μεγαλύτερα υψόμετρα, κυρίως άνω των 1000 μέτρων, οι πιο συνηθισμένοι τύποι βλάστησης είναι οι οξιές, τα έλατα, οι φτελιές καθώς και τα πεύκα. Σε πιο μεγάλα υψόμετρα συναντάμε την εμφάνιση Αλπικών λιβαδιών, όπου η επιβίωση φυτών και δέντρων είναι σχεδόν αδύνατη. Τέλος, στα παράλια της χώρας συναντάμε πλατάνια, κυπαρίσσια καθώς και φλαμουριές.

Τα δάση για την Αλβανία αποτελούν σημαντικό πλούτο και ιδίως για τις νότιες περιοχές, καθώς επιδρούν στο κλίμα και στην ποιότητα του περιβάλλοντος, προστατεύουν τη γη από διάβρωση, διασφαλίζουν τη τροφή για την αιγοτροφία, συμβάλλουν καθοριστικά στην παραγωγή ξυλείας, ενώ αποτελούν επίσης την κύρια βάση για την ανάπτυξη της πανίδας και τη χλωρίδας. (ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΝΙΚΑ, 1997), (Δελλάρης, 2008)

3.5 Προστατευόμενες φυσικές περιοχές

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση για τη προστασία της φύσης και των Φυσικών Πόρων (IUCN), ως προστατευμένη νοείται μια περιοχή είτε χερσαία είτε θαλάσσια, που είναι αφιερωμένη στην προστασία και τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των φυσικών και συναφών πολιτιστικών πόρων, η οποία υπόκειται σε διαχείριση με νομικά μέσα ή με άλλους αποτελεσματικούς τρόπους.

Η Αλβανία, παρόλο που είναι μικρή χώρα, είναι πλούσια σε φυσικούς πόρους, ενώ έχει θεωρηθεί ως καταφύγιο για σπάνια είδη φυτών καθώς και ζώων. Η παρουσία και ο συνδυασμός μιας υψηλής ποικιλομορφίας των οικοσυστημάτων και των βιοτόπων, δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για τη φιλοξενία και για τη διατήρηση ενός μεγάλου αριθμού χλωρίδας και πανίδας. Ένα ποσοστό της τάξεως του 16% στο σύνολο του αλβανικού εδάφους, αποτελείται από προστατευόμενες φυσικές περιοχές, που υπάγονται σε διαφορετικές κατηγορίες, συνιστώντας σημαντικές αξίες για την χώρα τόσο οικονομικές όσο και οικολογικές. Η χώρα χαρακτηρίζεται και ως «μεταναστευτική διαδρομή», καθώς από αυτή διέρχεται σημαντικός αριθμός αποδημητικών ειδών, καθώς υπάρχουν αρκετές λίμνες και ποτάμια που είναι διεθνούς αναγνωρισμένης σημασίας, ενώ περιλαμβάνονται και στους υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας (Ramsar). Οι περιοχές αυτές είναι οι ακόλουθες, ενώ σε παρένθεση είναι το έτος που εντάχθηκαν:

- Λίμνη Πρέσπα (13/6/2013)
- Λίμνη Σκόδρας-Ποταμός Μπούνα (02/02/2006)
- Βουθρωτό (28/03/03)
- Λιμνοθάλασσα Καραβάστα (29/11/1995)

Η Αλβανική Κυβέρνηση, λαμβάνοντας υπόψη της, τη σημασία της διατήρησης της βιοποικιλότητας στη χώρα, έχει προτείνει τη συμμετοχή της στη λίστα σημαντικών περιοχών για τη διαβίωση των πουλιών. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, καταβάλει προσπάθειες, έτσι ώστε να γίνεται σωστή διαχείριση των περιοχών αυτών σύμφωνα με τα πρότυπα και τις καλές πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τις 4 Φεβρουαρίου του 2015, έχει ιδρυθεί η Εθνική Υπηρεσία Προστατευόμενων Περιοχών, η οποία αποσκοπεί στη διαχείριση, την προστασία, την ανάπτυξη, την επέκταση καθώς και τη σωστή λειτουργία των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Η Ε.Υ.Π.Π. διαχειρίζεται και άλλα δίκτυα προστατευόμενων περιοχών, όπως είναι το Natura 2000, το οποίο ιδρύθηκε τον Μάιο του 1992. Στην Αλβανία, η πρώτη περιοχή που κηρύχθηκε ως προστατευόμενη ήταν η περιοχή Λέζα, ενώ έκτοτε προστίθενται διαρκώς προστατευόμενες περιοχές. Σήμερα η Αλβανία έχει συνολικά 799 προστατευόμενες περιοχές, των οποίων η επιφάνεια αγγίζει τα 4,600.60 τ.χλμ. ενώ οι περιοχές αυτές μπορούμε να πούμε ότι διακρίνονται σε 6 κατηγορίες που είναι οι ακόλουθες:

- Αυστηρά φυσικά καταφύγια ή περιοχές άγριας φύσης
- Εθνικά πάρκα
- Μνημεία της φύσης
- Καταφύγια διαχειριζόμενα/φυσικά πάρκα
- Προστατευόμενα τοπία
- Προστατευόμενες περιοχές των διαχειριζόμενων πόρων (ΑΚΖΜ, 2017), (Ramsar , 2017)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Εθνικά Πάρκα και Μνημεία Κληρονομιάς

4.1 Φυσική κληρονομιά

Στην εδαφική επικράτεια της Αλβανίας, υπάρχουν συνολικά 15 Εθνικά Πάρκα Κληρονομιάς, από τα οποία τα πέντε θεωρούνται ως πάρκα ύψιστης σημασίας για τη χώρα, ενώ σε αυτά περιλαμβάνεται και το πάρκο του Βουθρωτού, το οποίο είναι πρώτο σε επισκεψιμότητα στη χώρα.

4.1.1 Εθνικό Πάρκο Τόμορ

Το βουνό Τόμορ, βρίσκεται ανατολικά της πόλης Μπεράτι, σχεδόν 20-30 χιλιόμετρα μακριά της πόλης, όπου εκεί υπάρχει και το εθνικό πάρκο βουνού, με έκταση 4000 στρέμματα. Στο εν λόγω πάρκο, δίνεται η δυνατότητα να αναπτυχθούν αθλήματα όπως είναι η ορειβασία, το κάμπινγκ, καθώς και προσκυνήματα, αφού εδώ βρίσκεται ο βωμός του Αλή Μπαμπά, εις μνήμη του οποίου κάθε χρόνο, 20-25 Αυγούστου διοργανώνονται προσκυνήματα των πιστών. Είναι ένα μέρος που παρουσιάζει πλούσια βιοποικιλότητα, ενώ παράλληλα αποτελεί σημαντικό πόρο για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, καθώς δέχεται χιλιάδες επισκέπτες από διάφορα μέρη της χώρας με βασική δραστηριότητα να αποτελεί ο οικοτουρισμός.

4.1.2 Εθνικό Πάρκο Θέβι

Το εθνικό πάρκο Θέβι βρίσκεται στην καρδιά των Αλβανικών Άλπεων, και μόλις 70 χιλιόμετρα μακριά από την πόλη της Σκόδρας. Το πάρκο θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα της χώρας, καθώς προσελκύει πλήθος επισκεπτών οι οποίοι έρχονται να θαυμάσουν τα σπάνια ζώα και φυτά, που μπορεί κάποιος να συναντήσει εκεί, όπως είναι για παράδειγμα οι οξιές, τα λιβάδια των Άλπεων, τα έλατα αλλά και ζώα όπως είναι οι αρκούδες, τα ζαρκάδια, οι λύκοι κτλ. Εντός του πάρκου, υπάρχουν διάφορα μνημεία, όπως επίσης και καταρράκτες με παγωμένα νερά, σπηλιές αλλά και κάστρα που διασώθηκαν στο πέρασμα του χρόνου.

4.1.3 Εθνικό Πάρκο Ντάιτι

Το Εθνικό Πάρκο Ντάιτι βρίσκεται στις οροσειρές του Σκεντέρμπεη, πλησίον στην περιοχή των Τιράνων. Η έκταση του ανέρχεται σε 29.000 περίπου στρέμματα, και δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να απολαύσουν το απέραντο πράσινο και την ομορφιά της φύσης, μέσω των τελεφερίκ που έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν στην περιοχή. Στην περιοχή του πάρκου υπάρχουν επίσης τζαμιά, καθώς και άλλα πολιτιστικά και ιστορικά μνημεία όπως είναι το κάστρο του Ντάιτι, η παλιά γέφυρα στην περιοχή Μπράρ καθώς και πλήθος φαραγγιών.

4.1.4 Εθνικό Πάρκο κοιλάδας Βαλμπόνα

Το εθνικό Πάρκο της κοιλάδας Βαλμπόνα βρίσκεται στην περιοχή Κούκες στην βόρεια Αλβανία, ενώ η έκταση του φθάνει τα 8000 εκτάρια. Θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς πόρους της χώρας, ενώ χαρακτηρίζεται ως το θαύμα των Αλβανικών Άλπεων με δεδομένο ότι οι απότομες κορυφές του βουνού αλλάζουν χρώματα κάθε εποχή διαμορφώνοντας μια μαγευτική εικόνα στους επισκέπτες. Η περιοχή του πάρκου διακρίνεται για ιδιαίτερες πολιτιστικές αξίες, την ιστορία, καθώς και την παράδοση, στοιχεία που ακόμα και σήμερα μεταλαμπαδεύονται από γενιά σε γενιά. Προκειμένου να φιλοξενηθούν οι επισκέπτες, υπάρχει πλήθος ξενώνων, που δίνουν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει και τα πολυάριθμα σπήλαια που υπάρχουν στη περιοχή. (AKZM, 2017)

4.1.5 Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

Το εθνικό Πάρκο Πρεσπών της Αλβανίας βρίσκεται 45 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της Κορυτσάς και εκτείνεται σε μια έκταση 27.750 εκταρίων. Το πάρκο καταλαμβάνει τη διασυνοριακή περιοχή μεταξύ Αλβανίας, Ελλάδα και π.Γ.Δ.Μ., η οποία περιλαμβάνει τις λίμνες Μικρή και Μεγάλη Πρέσπα. Το πάρκο περιλαμβάνει σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας, ειδικότερα, 56 είδη χλωρίδας, 8 ενδημικά είδη ψαριών καθώς και το ιδιαίτερη αξίας είδος του Αργυροπελεκάνου. Ο πλούτος των φυσικών πόρων, δίνει τη δυνατότητα να αναπτυχθούν αθλήματα καθώς

και άλλες δραστηριότητες όπως είναι το ψάρεμα, η πεζοπορία, η ορειβασία, το καγιάκ καθώς και η κωπηλασία. Ο Εθνικός Δρυμός Πρέσπας παρέχει εκπληκτική πανοραμική θέα των βουνών της περιοχής όπως και των υδάτινων τοπίων, ενώ δίνει τη δυνατότητα ο επισκέπτης να γνωρίσει τα σπάνια είδη πανίδας. (Biotourism, 2016)

Τα υπόλοιπα Εθνικά Πάρκα της Αλβανίας είναι τα ακόλουθα:

- Το Εθνικό Πάρκο «Γκιאל Γκοξαι», που βρίσκεται στην περιοχή Ντίμπρα στη βόρεια Αλβανία.
- Το Εθνικό Πάρκο «Λαιμός Στάμα», το οποίο βρίσκεται στη βόρεια Αλβανία.
- Το Εθνικό Πάρκο «Φίρ Χοτόβες», που βρίσκεται μεταξύ του Αργυρόκαστρου και της Κορυτσάς.
- Το Εθνικό Πάρκο «Σεμπενίκου-Γιαμπλανίτσα», στην περιοχή Ελμπασάν.
- Το Εθνικό Πάρκο «Ντινβιάκ-Καρβάστα», στην περιοχή μεταξύ των Τιράνων και του Φιέρ.
- Το Εθνικό Πάρκο «Λούρα» στην περιοχή της βόρειας Αλβανίας.
- Το Εθνικό Πάρκο «Λογαρά» στη περιοχή της Αυλώνας.
- Το Εθνικό Πάρκο «Φιρ Ντρένοβα», στην περιοχή της Κορυτσάς. (AKZM, 2017)

4.2 Πολιτιστική κληρονομιά

Στην Αλβανία υπάρχουν τρία μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς., όπου είναι το Βουθρωτό τόσο ως αρχαιοελληνική πόλη, όσο και σαν εθνικό φυσικό πάρκο, το Αργυρόκαστρο καθώς και το Μπεράτι.

4.2.1 Βουθρωτό, Αρχαιοελληνική Ρωμαϊκή Πόλη

Η αρχαία πόλη του Βουθρωτού αναδείχθηκε ως Μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς κατά το έτος 1948, ενώ από το 1992, έχει ανακηρυχτεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO και από το 1999, έχει

εγγραφεί και επίσημα στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Το Βουθρωτό παρουσίασε σημαντική ακμή στο πέρασμα της ιστορίας, αλλά και σημάδια παρακμής αποτυπώνοντας ουσιαστικά σημαντικές ιστορικές στιγμές της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου.

Η μυθολογία υποστηρίζει ότι το Βουθρωτό δημιουργήθηκε από τους πρόσφυγες που ήρθαν μετά την άλωση της Τροίας και συγκεκριμένα ο Έλενος, που ήταν ο γιος του Πριάμου, όταν έφτασε στην περιοχή, προχώρησε στην θυσία ενός ταύρου, ο οποίος αφού κολύπησε έφτασε στη στεριά. Το γεγονός αυτός ερμηνεύτηκε ως θετικός οιασμός, και έτσι η περιοχή εγκατάστασης ονομάστηκε Βουθρωτός, που σημαίνει τραυματισμένος ταύρος. Σημαντική ανάπτυξη προήλθε στα πρώτα χρόνια, εξαιτίας του Ιερού ναού που ήταν αφιερωμένος στον Ασκληπιό, που κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια του 4^ο αιώνα π. Χ. Κατά τη διάρκεια του 4^ο π. Χ. αιώνα η πόλη του Βουθρωτού είχε αποκτήσει ήδη μεγάλη σημασία, ενώ πλήθος κόσμου της επισκεπτόταν λόγω του ιερού, ενώ το 228 π. Χ. περιήλθε υπό Ρωμαϊκή κατοχή, και τον 1^ο π. Χ. αιώνα συμπεριλήφθηκε στην Ρωμαϊκή αποικία της Μακεδονίας. Το 45 π. Χ. η πόλη άρχισε να αυξάνει το μέγεθός της και να επεκτείνεται, τάση στην οποία συνέβαλαν η δημιουργία του νέου υδραγωγείου, της αγοράς των λουτρών κτλ.. Ωστόσο μετά τον σεισμό που πραγματοποιήθηκε τον 3 αιώνα μ.Χ., οι υποδομές αυτές άρχισαν να παρακμάζουν, ενώ από τον 6^ο αιώνα και μετά ξεκίνησε και πάλι η ανοικοδόμηση της πόλης, με ιδιαίτερη συμβολή σε αυτή την τάση να δίνει η κατασκευή ενός από τα μεγαλύτερα βαφτιστήρια της Παλαιοχριστιανικής Περιόδου, ενώ η πόλη αποτέλεσε νέα έδρα της επισκοπής. Σήμερα, στην πόλη έχουν ανακαλυφθεί εννιά εκκλησίες, με τη πιο σημαντική να βρίσκεται στον λόφο που είναι πάνω από το κανάλι Βιβάρι. Το σημαντικότερο κομμάτι της αρχαίας πόλης, βρίσκεται επάνω σε ένα μικρό λόφο, που περιτριγυρίζεται από τα νερά της λίμνης του Βουθρωτού καθώς και από τα νερά του ποταμού Βιβάρι. Στην κορυφή του βουνού, κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια του 14^{ου} αιώνα, από τους Βενετούς το Ενετικό φρούριο, το οποίο αποσκοπούσε να συμβάλλει στον έλεγχο των Στενών της Κέρκυρας καθώς και του Καναλιού Βιβάρι. Στο κάστρο της Ακρόπολης, υπάρχει ένας μεγάλος πύργος, όπως επίσης και το μουσείο του Βουθρωτού, που παρουσιάζει με λεπτομερή τρόπο την ιστορία της δημιουργίας και εξέλιξης της πόλης, ενώ πριν περίπου μια δεκαετία είχα ανακαινιστεί για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νέας εποχής.

Εικόνα 3: Το αρχαίο θέατρο στο Βουθρωτό³

Στα νεότερα χρόνια, το Βουθρωτό, το 1799 κατακτήθηκε από τον Αλή Πασά, που ήταν την περίοδο εκείνη κυβερνήτης του Τεπελενίου, ενώ παρέμενε υπό την οθωμανική διοίκηση, μέχρι την ανεξαρτησία της χώρας το 1912. Ο Αλή Πασάς, προκειμένου να προστατέψει την πόλη έχτισε φρούριο, για άμυνα προς τους Οθωμανούς αλλά και τους δεσπότες της Ηπείρου, στις εκβολές του ποταμού Βιβάρι, τμήματα του οποίου έχουν παραμείνει ακόμα και σήμερα. (EX.PO AUS, 2017)

4.2.2 Εθνικό Φυσικό Πάρκο Βουθρωτού

Το Εθνικό Πάρκο του Βουθρωτού έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία, για την συντήρηση της συνολικής, παγκόσμιας, βιολογικής ποικιλότητας, καθώς έχει τη δυνατότητα να προσφέρει συνθήκες εδάφους για 16 απειλούμενα είδη χλωρίδας, ενώ ταυτόχρονα παρέχει άσυλο σε 14 παγκοσμίως απειλούμενα είδη πανίδας. Ο υδροβιότοπος που υπάρχει στην περιοχή του Βουθρωτού, σχηματίστηκε από την

³ Πηγή: <http://www.expoaus.org/gr/%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BA%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%84%CE%BF%CF%85-uso12>

τεκτονική λιμνοθάλασσα, που υπήρχε, και έχει μείνει γνωστή ως λίμνη του Βουθρωτού, ενώ συνδεόταν με το στενό της Κέρκυρας, μέσω του καναλιού Βιβάρι. Περιμετρικά υπάρχουν πλαγιές λόφων, όρη, έλη γλυκού νερού, ενώ το νερό της είναι υφάλμυρο λόγω της σύνδεσης που είπαμε με την θάλασσα. Τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του Βουθρωτού, συνιστούν μέρος τοθ ιδιαίτερα πολύπλοκου οικοσυστήματος της φυσικής δασώδους έκτασης, που εξαρτάται από τα γλυκά νερά της Λίμνης του Βουθρωτού καθώς και από το κανάλι Βιβάρι, το οποίο μεταφέρει τα νερά της λίμνης προς το Ιόνιο Πέλαγος. Αυτός ο ιδιότυπος συνδυασμός ιστορικών μνημείων, αλλά και πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος, κατέταξε το Βουθρωτό στους αγαπημένους τουριστικούς προορισμούς της Grand Tour, των Ευρωπαίων ταξιδιωτών, του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα. Αξιοσημείωτο είναι ότι στην εν λόγω περιοχή φιλοξενείται φιλοξενείτε το 17% των ειδών χλωρίδας και πανίδας που υπάρχουν στην Αλβανία, ενώ μπορούμε να πούμε ότι στο Εθνικό Πάρκο, είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακά τα αμφίβια, τα ερπετά, τα πτηνά καθώς και τα θηλαστικά. Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο όρμος της περιοχής του Βουθρωτού όπως και ο υδροβιότοπος που υπάρχουν στη Βρίνα, συνιστούν περιοχές που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την διατροφή αλλά και για την αναπαραγωγή των πτηνών. Από το 2003, ο υδροβιότοπος έχει αναγνωριστεί ως περιοχή διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ. (EX.PO AUS, 2017)

4.2.3 Ιστορικά κέντρα του Αργυροκάστρου και του Μπερατίου

Το Μπεράτι και το Αργυρόκαστρο, μπορούν να χαρακτηριστούν ως σπάνια παραδείγματα αρχιτεκτονικού χαρακτήρα της τυπικής οθωμανικής περιόδου. Το Μπεράτι, βρίσκεται κεντρικά στην Αλβανία και η πόλη μαρτυρά τη συνύπαρξη διαφόρων θρησκευτικών και πολιτιστικών κοινοτήτων, που πέρασαν από την πόλη κατά τη διάρκεια των αιώνων. Η πόλη διαθέτει κάστρο, που είναι γνωστό τοπικά ως Κάλα, με το μεγαλύτερο μέρος του να χτίστηκε κατά τη διάρκεια του 13^{ου} αιώνα, αν και τα πρώτα τμήματα του είχαν αρχίσει να οικοδομούνται κατά τη διάρκεια του 4^{ου} αιώνα π. Χ. Η περιοχή της ακρόπολης αριθμεί πολλές βυζαντινές εκκλησίες, κυρίως από τον 13^ο αιώνα, καθώς και διάφορα τεμένη που χτίστηκαν κατά τη διάρκεια της οθωμανικής εποχής, και ξεκίνησαν να χτίζονται το 1417.

Το Αργυρόκαστρο, βρίσκεται στη κοιλάδα του ποταμού Δρίνος στη νότια Αλβανία και διαθέτει μια σημαντικό αριθμό διώροφων κατοικιών εξαιρετικής κατασκευής, που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του 17^{ου} αιώνα. Η πόλη διατηρεί επίσης παζάρι, ένα τζαμί που κατασκευάστηκε κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα, καθώς και δύο εκκλησίες που δημιουργήθηκαν την ίδια περίοδο.

Τα δύο αυτά ιστορικά κέντρα των πόλεων, είναι σε εξαιρετικά καλή κατάσταση διατηρημένα, και αυτό ισχύει για και για τα κτίρια στα οποία διέμεναν οι κάτοικοι. Οι περιοχές αυτές έχουν κατοικηθεί διαρκώς από την αρχαιότητα έως σήμερα, ενώ η ύπαρξη τους μαρτυρά τον πλούτο της αστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς που έχουν οι συγκεκριμένες περιοχές. Ειδικότερα, οι διαμόρφωση των πόλεων φανερώνει σημαντικές επιρροές από το Ισλάμ που αφορούν την οθωμανική περίοδο, χωρίς να λείπουν και οι επιρροές από αρχαιότερες εποχές. Επίσης, διαπιστώνεται από την μελέτη των πόλεων, ότι αυτός ο τρόπος ζωής έχει σεβαστεί τις ορθόδοξες χριστιανικές παραδόσεις, οι οποίες κατάφεραν να συνεχίσουν την πνευματική τους αλλά και την πολιτιστική τους ανάπτυξη, ιδιαίτερα στο Μπεράτι.

Η πόλη του Αργυροκάστρου χτίστηκε από μεγάλους γαιοκτήμονες, για το λόγο αυτό πέριξ της ακρόπολης του 13^{ου} αιώνα, η πόλη έχει σπίτια που έχουν πυργίσκους, χαρακτηριστικό της περιοχής των Βαλκανίων γενικότερα. Οι οικίες αυτού του τύπου χρονολογούνται από τον 17^ο αιώνα, με τα πιο περίτεχνα εξ αυτών να χρονολογούνται από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Το Μπεράτι είναι μια πόλη που κατοικήθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα από τεχνίτες και εμπόρους, με αποτέλεσμα το αστικό του κέντρο να αντικατοπτρίζει μια λαϊκή παράδοση στέγασης των Βαλκανίων, παραδείγματα της οποία προέρχονται κυρίως από τα τέλη του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα. Τέλος, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα κτίρια στο Μπεράτι, έχουν προσαρμοστεί στη μορφή της πόλης, είναι ως επί το πλείστον οριζόντιας διάταξης μ ενώ είναι κατασκευασμένα έτσι ώστε να χρησιμοποιούν στο μέγιστο το φυσικό φως της μέρας. (UNESCO, 2017)

4.3 Πολιτιστικοί Πόροι

Όπως θα δούμε και στη συνέχεια για την ανάπτυξη του τουρισμού και ιδίως των εναλλακτικών μορφών τουρισμού προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη φυσικών καθώς

και πολιτιστικών πόρων. Στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε τους σημαντικότερους πολιτιστικούς πόρους που μπορούμε να συναντήσουμε στη νότια Αλβανία κυρίως και μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης τουρισμού υψηλού επιπέδου με ειδικά ενδιαφέροντα. Μερικοί εξ αυτών είναι οι ακόλουθοι:

- Bylis: Πρόκειται για μια Ιλλυρική πόλη, που βρίσκεται δίπλα στο χωριό Hekal και ιδρύθηκε κατά τη διάρκεια του 3^{ου} π. Χ. αιώνα, όπου και άνθησε ως πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο. Οι επισκέπτες σήμερα, έχουν τη δυνατότητα να δούνε τον περιβάλλοντα τοίχο της πόλης, την αγορά, το στάδιο, το θέατρο, τα Ιουστινιανά λουτρά καθώς και τον καθεδρικό ναό.
- Μουσείο Μεσαιωνικής Τέχνης: Το μουσείο μεσαιωνικής τέχνης της Κορυτσά, μπορεί κανείς να έρθει σε επαφή με 7.500 γλυπτά και αντικείμενα τέχνης, καθώς και με μια συλλογή παραδοσιακών στολών. Περίπου 1200 από τα γλυπτά σχετίζονται με την εποχή του χαλκού και την εποχή του σιδήρου, ενώ σημαντικός αριθμός βυζαντινών εικόνων υπάρχουν που φθάνουν τις 6.000 και χρονολογούνται μεταξύ του 13^{ου} και του 14^{ου} αιώνα.
- Apollonia: Πρόκειται για μια από τις πιο μεγάλες αρχαίες πόλεις στην περιοχή της Αδριατικής, είναι χτισμένη σε λόφο, έχει πανοραμική θέα και έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στη θάλασσα, μέσω του ποταμού Agos, Τον 1^ο αιώνα μ.Χ., η πόλη είχε αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με την Κόρινθο και την Κέρκυρα, ενώ παλαιότερα κατά τον 5^ο αιώνα π. Χ., αποτελούσε σημαντικό εμπορικό και οικονομικό κέντρο της περιοχής, με την άνθηση της να τοποθετείται χρονικά μεταξύ του 4^{ου} και του 3^{ου} αιώνα π. Χ. (Δελλάρης, 2008)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Τουρισμός

5.1 Ορισμός

Ο τουρισμός στις μέρες μας συνιστά ένα σύγχρονο κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο, το οποίο μπορούμε να πούμε ότι βρίσκεται σε ραγδαία ανάπτυξη, ιδιαίτερα μετά το πέρα τους Β' Παγκοσμίου πολέμου, και αναδείχθηκε μέχρι και σήμερα ως ένας από του πιο ισχυρούς κλάδους της οικονομίας. Πλήθος ερευνητών, οικονομολόγων και αναλυτών, διατύπωσαν διάφορους ορισμούς σχετικά με την έννοια την του τουρισμού, Οι περισσότεροι εξ αυτών παρουσιάζουν σημαντικά σημεία σύγκλισης, ωστόσο ορισμένοι άλλοι εμφανίζουν διαφορές ανάλογα με την οπτική υπό την οποία προσεγγίστηκαν. (Βαρβαρέσος, 2008)

Σύμφωνα με τον (Αιγινίτης, 1929), ο τουρισμός έχει τις ρίζες τους στη γαλλική λέξη «tour», που σημαίνει τριγυρίζω, ενώ πολλές φορές ο τουρισμός θεωρήθηκε συνώνυμος με τον περιηγητισμό, ο οποίος συνιστά μια πιο στενή έννοια συγκριτικά με τον τουρισμό, με δεδομένο ότι περιηγούμαι σημαίνει περιγράψω την περιοχή.

Όπως ορίζουν οι Ελβετοί καθηγητές Hunziker και Krapf, που μελέτησαν αρκετά νωρίς την έννοια του τουρισμού (1942), ο τουρισμός αφορά τη πραγματοποίηση μιας σύντομης χρονικής διάρκειας διακοπών, όπου μέσω αυτής της εμπειρίας, οι τουρίστες αποκομίζουν ένα σύνολο σχέσεων και φαινομένων, το οποίο δεν σχετίζεται με την εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας, έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα ανταμοιβής τους με κάποιο ποσό. Επομένως, από αυτόν τον ορισμό συνάγεται ότι ο τουρισμός θα πρέπει να περιέχει κάποιο ταξίδι αλλά και διαμονή και έτσι αποκλείονται πλήρως οι ημερήσιες περιηγήσεις, δηλαδή οι εκδρομές. Επίσης. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση δεν γίνεται καμία αναφορά στα επαγγελματικά ταξίδια ,τα οποία διεξάγοντα εκείνη την περίοδο με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης. (Λαγός, 2005)

Ο (Κούτουλας, 2001) ορίζει τον τουρισμό ως μια ανθρώπινη δραστηριότητα, η οποία συνίσταται αφενός στο ταξίδι, δηλαδή στη μετάβαση και την προσωρινή διαμονή του σε έναν ή περισσότερους από έναν τόπους που διαφέρουν από τον τόπο μόνιμης διαμονής τους, αφετέρου δε στις επιμέρους δραστηριότητες τις οποίες μπορεί το άτομο να εξασκήσει κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του με απώτερο στόχο να

ικανοποιήσει ορισμένες από τις ανάγκες του. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ως ταξίδια δεν νοούνται οι τοπικές και τακτικές μετακινήσεις, η τακτική μετάβαση από και προς τον τόπο της κύριας απασχόλησης, οι μετακινήσεις που πραγματοποιούνται τα πληρώματα των μέσων. Επιπλέον, ως ταξίδια δεν υπολογίζονται η προσωρινή και μόνιμη μετανάστευση, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, ο νομαδικός τρόπος διαβίωσης, καθώς και οι μετακινήσεις που πραγματοποιούνται υπό την απειλή βίας. (Κουτούλας, 2015)

Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό που δίνεται για τον τουρισμό, ο τουρισμός είναι η αγορά οικονομικών αγαθών από ξένου, δηλαδή ανθρώπους που είναι παρόντες στον τόπο της αγοραπωλησίας, αλλά έχουν διαφορετικό τόπο μόνιμης διαμονής, ενώ τα εν λόγω αγαθά προορίζονται για προσωπική χρήση και κατανάλωση. (Κουτούλας, 2015)

Οι (Μυλωνόπουλος & Μοίρα, 2011) παρουσιάζουν την έννοια του τουρισμού ως την προσωρινή διαμονή σε ένα τόπο, που είναι διαφορετικός από τον τόπο μόνιμης κατοικίας ενός ανθρώπου, ενώ πρόκειται για ένα είδος μετακινήσεις που γίνεται για μια σειρά από λόγους και κίνητρα. Ειδικότερα, αναφέρουν ως βασική αιτία την εργασία, καθώς σημαντικός αριθμός επισκεπτών μετακινείται προς διάφορους προορισμούς, με στόχο την ανάπτυξη εμπορικών συνεργασιών, ή την εκπαίδευση που σχετίζεται με το αντικείμενο εργασίας του. Επίσης, μπορεί να υπάρξουν κίνητρα όπως είναι τα θρησκευτικά, τα φιλικά, τα οικογενειακά ή τα ιατρικά, ενώ θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ξεκούραση και οι διακοπές που έχουν στόχο τη ψυχαγωγία, αποτελούν τον πιο συνηθισμένο λόγο για να αποφασίσει κάποιος να ταξιδέψει.

Σε έναν πιο πρόσφατο ορισμό, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO-ΠΟΤ), αναφέρει ότι ο τουρισμός συνιστά ένα κοινωνικό, πολιτισμικό και οικονομικό φαινόμενο, που συνδέεται με την μετακίνηση των ατόμων προς κάποιες τοποθεσίες που βρίσκονται πέρα από τους συνηθισμένους τόπους όπου διαβιούν με το σημαντικότερο κίνητρο των ανθρώπων αυτών να είναι η απόλαυση. (Department of Economic and Social Affairs , 2010)

5.2 Ιστορική αναδρομή

Από τα πρώτα χρόνια εμφάνισης του ανθρώπου πάνω στη γη, παρατηρούμε ότι ταξιδεύει. Ωστόσο, οι ταξιδιώτες δεν ήταν πάντοτε τουρίστες, καθώς ο τουρισμός πηγάζει από τον τρόπο διαβίωσης στο τόπο της μόνιμης διαμονής συνιστώντας έναν νέο τρόπο ζωής στον τουριστικό προορισμό. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τρόπος ζωής, ήταν τελείως διαφορετικός πριν από χρόνια σε σχέση με την σημερινή εποχή, τα κίνητρα καθώς και οι τουριστικές ανάγκες ήταν διαφορετικά. Τα πρώτα χρόνια του ανθρώπου πάνω στη γη, παρατηρούμε ότι πραγματοποιούσε ταξίδια, με κύριο στόχο την διατροφή και την ασφάλεια. Όμως, οι ταξιδιώτες στην αρχαιότητα, έρχονταν αντιμέτωποι με μια σειρά από ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα, όπως ήταν η έλλειψη δρόμων καθώς και συγκοινωνιακών μέσων, η έλλειψη στέγης και τροφής στη διαδρομή που ακολουθούσαν, οι ληστές στην ξηρά όπως και οι πειρατείες στη θάλασσα.

Στα Ομηρικά έργα, διαπιστώνουμε την ιερότητα της φιλοξενίας, ενώ αργότερα βλέπουμε αναφοράς για τα ταξίδια του Ηρόδοτου στην Σικελία και στην Αίγυπτο, με σκοπό να γνωρίσει τον τρόπο ζωής των ανθρώπων αυτών, καθώς και τις πολιτιστικές τους δραστηριότητες. (Λαλούμης, 2015)

Κατά τη διάρκεια του 17^{ου} αιώνα, έκαναν την εμφάνιση τους οι πρώτοι ταξιδιώτες, οι οποίοι ταξίδευαν για λόγους αναψυχής, ή για να αποκτήσουν νέες γνώσεις, ή ακόμα και για να εξασφαλίσουν σημαντικά καλύτερα εισοδήματα σε σχέση με τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους. Την ίδια εποχή, πλήθος ευγενών ξεκίνησε να πραγματοποιεί ταξίδια, προκειμένου να καταφέρουν να εξελιχθούν σε ηγεμόνες, και έτσι παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των ταξιδιών από την αστική τάξη και μάλιστα τα ταξίδια αυτά ονομάστηκαν “Grande Tours”.

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, δημιουργήθηκαν νέες συνθήκες με την ανάπτυξη των υποδομών και των μεταφορών και έτσι τα ταξίδια ατόμων αλλά και ομάδων, παρουσίασαν σημαντική αύξηση, ενώ τα οργανωμένα ταξίδια, που περιελάμβαναν μετακίνηση-μεταφορά, κατάλυμα, διαμονή, εστίαση, διατροφή και πληροφόρηση, αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα, ενώ απευθύνονταν κυρίως σε άτομα που ανήκαν στην αστική τάξη.

Σημαντική συμβολή στην εξέλιξη του τουρισμού ήταν αυτή του άγγλου Thomas Cook, ο οποίος κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, διαμόρφωσε νέες τάσεις στον τουρισμό, καθώς προχώρησε στην ίδρυση «Γραφείου Ταξιδιών», προκειμένου να

καταφέρει να καλύψει τη διαρκώς αυξημένη ζήτηση για ταξίδια αναψυχής από την αστική τάξη, που βρισκόταν σε ανοδική τροχιά. Το 1911, διεξήχθη το πρώτο ταξίδι στο βόρειο πόλο, ενώ σταδιακά έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα ταξιδιωτικά γραφεία, που πωλούσαν εισιτήρια πάνω στα ατμόπλοια και εξυπηρετούσαν και αυτούς που θα ταξίδευαν με τρένο από και προς τα λιμάνια, με τελικούς προορισμούς ορεινούς, παραθαλάσσιους καθώς και άλλους τόπους αναψυχής ή λουτροθεραπείας. (Καραγιάννης & Έξαρχος, 2006)

Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, ιδίως οι Άγγλοι αριστοκράτες, θεωρούσαν τον τουρισμό βασικό συστατικό της εκπαιδευτικής τους διαδικασίας καθώς και της μόρφωσης, και έτσι ξεκίνησε η επικράτησή του στην πολιτισμένη δυτική και βόρεια Ευρώπη. Όμως, η μεγάλη έξαρση στην ανάπτυξη του τουρισμού μπορούμε να πούμε ότι έγινε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου οι κοινωνίες ανέπτυξαν πολιτιστικά στοιχεία, που περιείχαν το τουριστικό φαινόμενο, ενώ σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη των ταξιδιών έδωσε η ασφάλεια που άρχισε να επικρατεί στις μετακινήσεις. Αργότερα, έκανε την εμφάνισή του και ο μαζικός τουρισμός, καθώς υπήρχαν πολλοί ενδιαφερόμενοι για τον τουρισμό, ενώ διαμορφώνονταν ραγδαία και οι συνθήκες που διευκόλυναν τα ταξίδια και οδηγούσαν τον τουρισμό να αποκτήσει τη δομή που έχει σήμερα. (Λαλούμης, 2015)

5.3 Είδη και μορφές τουρισμού

Ο τουρισμός αποτελεί μία σύνθετη δραστηριότητα, που μπορεί να λάβει πολλές εκφάνσεις, ανάλογα με τις συνθήκες και τις τάσεις που διαμορφώνονται. Αρχικά, μπορούμε να πούμε ότι ο τουρισμός, μπορεί να διακριθεί σε εσωτερικό και διεθνή. Η πρώτη μορφή, αφορά τον τουρισμό που αναπτύσσεται εντός της χώρας όπου διαμένει ο τουρίστας, ενώ η δεύτερη αφορά τους τουρίστες οι οποίοι μετακινούνται σε κάποια διαφορετική χώρα. Επίσης, ο τουρισμός μπορεί να διαχωριστεί σε εισερχόμενο και εξερχόμενο τουρισμό. (Κουτούλας, 2015)

Μία ακόμα κατηγοριοποίηση, μπορεί να γίνει με βάση τη χρονική διάρκεια που έχει η τουριστική περίοδος. Έτσι, παρατηρούμε ότι υπάρχουν χώρες που δέχονται τουρισμό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με τον τουρισμό αυτό να ονομάζεται διαρκής. Αντίθετα, υπάρχουν και ορισμένες άλλες χώρες ή περιοχές, οι οποίες

δέχονται τουρισμό μόνο κάποιες συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, όποτε τότε κάνουμε λόγο για εποχικό τουρισμό. Αντίστοιχα, μπορεί να γίνει αναφορά σε θερινό και χειμερινό τουρισμό, ενώ όταν υπάρχουν διακυμάνσεις στην τουριστική κίνηση κατά τη διάρκεια του έτους, κάνουμε λόγο για τουριστική αιχμή, χαμηλή τουριστική περίοδο και νεκρή τουριστική περίοδο, όπου υπάρχουν ελάχιστοι τουρίστες.

Ανάλογα με το μέσο μεταφοράς που χρησιμοποιούν οι τουρίστες, ο τουρισμός μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε οδικό, σιδηροδρομικό, περιπατητικό, όταν αντίστοιχα οι μετακινήσεις γίνονται με λεωφορείο, τρένο ή με περπάτημα. Όταν οι μετακινήσεις πραγματοποιούνται από τη θάλασσα και χρησιμοποιούνται σκάφη αναψυχής ή γίνεται κρουαζιέρα, τότε αναφερόμαστε σε ακτοπλοϊκό τουρισμό, ενώ τέλος όταν οι μετακινήσεις γίνονται από τον αέρα, μιλάμε για αεροπορικό τουρισμό.

Όταν λαμβάνουμε υπόψη το μέγεθος της ομάδας ανθρώπων που μετακινούνται τότε αναφερόμαστε σε ατομικό, όταν ένα ή περισσότερα άτομα που συνδέονται μεταξύ τους αποφασίζουν να επισκεφτούν έναν προορισμό και διοργανώνουν συνήθως οι ίδιοι το ταξίδι τους. Όταν όμως, την οργάνωση του ταξιδιού την αναλαμβάνει κάποιο τουριστικό πρακτορείο, τότε αναφερόμαστε σε ομαδικό τουρισμό και το ταξίδι πραγματοποιείται ομαδικά.

Επιπρόσθετα, άλλα κριτήρια κατηγοριοποίησης του τουρισμού είναι το είδος του καταλύματος, δηλαδή αν ο τουρισμός είναι ξενοδοχειακός ή κατασκηνωτικός, είναι ο τρόπος χρηματοδότησης, δηλαδή αν χρηματοδοτείται από τους ίδιους τους τουρίστες με δικούς τους πόρους, ή χρηματοδοτείται από το κράτος στα πλαίσια ενίσχυσης του κοινωνικού τουρισμού ή του τουρισμού που απευθύνεται σε απόρους. Τέλος, ανάλογα με τα κοινωνιολογικά του χαρακτηριστικά, ο τουρισμός μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε τουρισμό πολυτελείας, σε παραδοσιακό τουρισμό, σε κοινωνικό τουρισμό κτλ. (Κοκκώσης & Τσάρτας, Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον , 2001)

5.4 Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Πριν τη διάδοση και επικράτηση του μαζικού τουρισμού, θα μπορούσαμε να πούμε ότι υπάρχει ειδικές μορφές τουρισμού, ωστόσο αυτές λειτουργούσαν

συμπληρωματικά στην κυρίαρχη τάση του τουρισμού. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στη σημερινή τους μορφή, φαίνεται να έκαναν την εμφάνιση τους στο πρόσφατο παρελθόν, καθώς διαφοροποιήθηκαν τα κίνητρα των τουριστών, αφού όλο και περισσότεροι τουρίστες έκαναν αναζητούσαν λύσεις στα περιβαλλοντικά προβλήματα και έκαναν στροφή στην ενασχόληση με δραστηριότητες που σχετίζονται με την οικολογία και το περιβάλλον. Εν αντιθέσει με τον μαζικό τουρισμό, όπου κυριαρχεί η μαζικότητα και η μεγιστοποίηση του κέρδους, στον εναλλακτικό τουρισμό, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στην υιοθέτηση αειφορικών πρακτικών στο τουριστικό προϊόν. (Κοκκώσης & Τσάρτας, Ανάπτυξη και Περιβάλλον στον Τουρισμό, 1999)

Οι σημαντικότεροι πόροι που σχετίζονται με την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι οι ακόλουθοι:

- Οι φυσικοί και οι περιβαλλοντικοί πόροι.
- Οι πολιτισμικοί και ιστορικοί πόροι.
- Οι ανθρωπογενείς πόροι.
- Η ύπαρξη των κατάλληλων υποδομών και υπηρεσιών. (Κοκκώσης & Τσάρτας, Ανάπτυξη και Περιβάλλον στον Τουρισμό, 1999)

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορούν να λάβουν πολλές μορφές οι οποίες διαφοροποιούνται από περιοχή σε περιοχή ανάλογα και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε μίας. Οι κυριότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι οι ακόλουθες:

- Ο πολιτιστικός τουρισμός: Όπως ορίζει το ICOMOS (International Scientific Committee on Cultural Tourism), ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μια δραστηριότητα που δίνει τη δυνατότητα στους τουρίστες να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων που ζουν μόνιμα στον τόπο που επισκέπτονται. Αυτό γίνεται είτε μέσω της γνωριμίας και συμμετοχής των τουριστών στα τοπικά έθιμα και παραδόσεις, είτε μέσω γνωριμίας και εξερεύνησης του περιβάλλοντος. (ICOMOS , 1997) Τα σημαντικότερα στοιχεία που προσελκύουν πολιτιστικούς τουρίστες είναι τα αρχαιολογικά μνημεία, οι τοποθεσίες, τα μουσεία, η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική δομή

κάποιας περιοχής, τα αντικείμενα τέχνης, τα φεστιβάλ, η μουσική, ο χορός, το θέατρο, ο κινηματογράφος κτλ. (ECTARC, 1989)

- Θρησκευτικός τουρισμός: Μία από τις πιο παλιές μορφές τουρισμού αποτελεί ο θρησκευτικός τουρισμός, ενώ εκφράζει την ανάγκη που νιώθει ο άνθρωπος, είτε αυτή είναι μαζική, είτε ατομική, να γνωρίσει νέα θρησκευτικά μνημεία και παραδόσεις. Επίσης, μέσω του θρησκευτικού τουρισμού εκφράζεται η ανάγκη των ανθρώπων να μεταβούν σε κάποιο τόπο προκειμένου να προσευχηθούν. Σημαντικά θρησκευτικά μνημεία στην Ελλάδα είναι η Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία του Αγίου Όρους, τα μοναστήρια των Μετεώρων, όπως και η Πάτμος που θεωρείται το νησί της Αποκάλυψης του Ιωάννη. (Μοίρα, 2009)
- Οικοτουρισμός: Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO), ορίζει τον οικοτουρισμό, ως μια μορφή τουρισμού που ασκείται σε φυσικές περιοχές, με στόχο τον θαυμασμό και την απόκτηση γνώσεων σχετικά με αυτές. Στα πλαίσια του οικοτουρισμού, ο πολίτης συνήθως, αναπτύσσει δραστηριότητες, όπως είναι η πεζοπορία, η παρατήρηση άγριων και ενίοτε σπάνιων πουλιών, φωτογραφίζει τη φύση, επισκέπτεται και περιηγείται σε παρθένα δάση, επισκέπτεται και εξερευνά σπήλαια κτλ. Ο οικοτουρισμός συνήθως συνδέεται και με άλλες μορφές τουρισμού, όπως είναι ο αγροτουρισμός και ο πολιτιστικός τουρισμός (Βαγιάννη, Ιωσηφίδης, & Πετανίδου, 2003)
- Αθλητικός τουρισμός: Ο αθλητικός τουρισμός, είναι μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού, όπου οι τουρίστες, ασκούνται, γυμνάζονται ή αθλούνται. Τα είδη του αθλητικού τουρισμού, μπορούμε να πούμε ότι διακρίνονται σε πέντε κατηγορίες που είναι: Τα αθλητικά γεγονότα, τα αθλητικά θεάματα, οι αθλητικές εκδρομές, τα αθλητικά καταφύγια καθώς και οι κρουαζιέρες. (Kurtzman, 2005)
- Αγροτουρισμός: Με την έννοια αγροτουρισμός, νοείται μια οργανωμένη τουριστική δραστηριότητα η οποία αφορά το σύνολο των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή καθώς και με το πολιτιστικό περιβάλλον, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα, την τοπική γαστρονομία κτλ. (Ζερβακάκης, 2015)

Εκτός από αυτές τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού, μπορούμε να διακρίνουμε τον τουρισμό υγείας, τον τουρισμό περιπέτειας, τον επαγγελματικό-συνεδριακό τουρισμό, τον γαστρονομικό τουρισμό, τον οινoturισμό κτλ. οι οποίοι αναπτύσσονται με διαφορετικό τρόπο από χώρα σε χώρα ανάλογα με συγκριτικά πλεονεκτήματα που υπάρχουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Ο τουρισμός στην Αλβανία

6.1 Πρόσφατες εξελίξεις που αφορούν την ανάπτυξη του τουρισμού στην Αλβανία

Σύμφωνα με την έκθεση του World Economic Forum “Travel and Tourism Competitiveness Report 2015”, η Αλβανία κατατάσσεται στην θέση 106 επί συνόλου 141 χωρών ως προς την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού της τομέας. Η χώρα απέσπασε βαθμολογία 3,2/7, καθώς αρνητική επίδραση άσκησαν η έλλειψη υποδομών κυρίως αερομεταφοράς, λιμανιών και δρόμων. Επίσης, στην αρνητική βαθμολογία συνέβαλαν οι όχι και τόσο καλή προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και η διαχείριση των φυσικών πόρων γενικότερα. Συγκριτικά με την Ελλάδα, που αποτελεί γειτονική χώρα, η Αλβανία βρίσκεται πολλές θέσεις κάτω, καθώς η Ελλάδα στην ίδια έκθεση απέσπασε βαθμολογία 4,4/7 και καταταγεί στην 31^η θέση.

Κατά το έτος 2016, η Αλβανία, δέχθηκε 4,7 εκατομμύρια τουρίστες, ενώ επωφελήθηκε με ένα ποσό που ξεπέρασε το 1,5 δις ευρώ, με τον αριθμό αυτό να είναι ο μεγαλύτερος όλος των εποχών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών, σε σύγκριση με το 2015, ενώ τα συνολικά έσοδα από τον τουρισμό για την εθνική οικονομία ήταν 175 εκατομμύρια ευρώ. (Λάρδα Π. , 2017)

Για το έτος 2014, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Πρεσβείας στα Τίρανα, η επίδραση του τουρισμού στο ΑΕΠ της Αλβανίας κυμαινόταν σχεδόν στο 6%, περίπου στα 600 εκατομμύρια ευρώ, με τους απασχολούμενος στον κλάδο να ανέρχονται σε 182.000 αντιπροσωπεύοντας ένα ποσοστό διόλου ευκαταφρόνητο που φτάνει το 20%. Από τον Οκτώβριο του 2015, έχει τεθεί σε ισχύ ο Ν. 93/2015 για τον τουρισμό, με τις συζητήσεις για τη διαμόρφωσή του να διαρκούν πάνω από δύο χρόνια. Ο νέος νόμος που τέθηκε σε ισχύ, περιλαμβάνει προβλέψεις για την υλοποίηση επενδύσεων στο τομέα του τουρισμού, καθώς επίσης ρυθμίζει και τα αναγκαία πρότυπα που θα πρέπει να ενσωματωθούν και να εφαρμοστούν στα καταλύματα, στους τουριστικούς πράκτορες, στους ξεναγούς προκειμένου να εκσυγχρονιστούν οι κλάδοι αυτοί και να λάβουν τις κατάλληλες πιστοποιήσεις. Ο νόμος ενσωματώνει τις συστάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από τον Παγκόσμιο

Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO), από την Παγκόσμια Τράπεζα, από τις τουριστικές επιχειρήσεις, καθώς και από τους εμπειρογνώμονες του τομέα, ενώ μερικώς εναρμονίζεται και με τον Κανονισμό 692/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορούν τα στατιστικά στοιχεία του τουρισμού. Επίσης, περιλαμβάνει στοιχεία και από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 90/314/EEC του 1990 για τα πακέτα ταξιδιών, διακοπών καθώς και οργανωμένων διακοπών. (Λάρδα & Πανταζή, 2016)

Στη συνέχεια θα παρουσιασθούν ορισμένα ποσοτικά στοιχεία που αφορούν τον τουρισμό στην Αλβανία, και αφορούν το έτος 2015. Ειδικότερα, κατά το έτος 2015, ο συνολικός αριθμός των κλινών στην Αλβανία, έχει φθάσει πλέον τις 15.323 κλίνες, με διαρκώς αυξητικές τάσεις, ιδίως στην περιοχή της Αδριατικής. Όσον αφορά τις αφίξεις σε ξενοδοχεία, ανήλθαν συνολικά σε 428.000, εκ των οποίων, 257.000 ήταν αλλοδαποί και 171.000 ήταν ημεδαποί, ενώ ο αριθμός των διανυκτερεύσεων άγγιξε τις 791.000, εκ των οποίων 484.000 ήταν αλλοδαποί και 307.000 ήταν ημεδαποί. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τις αφίξεις των αλλοδαπών με βάση το μέσο μεταφοράς που επέλεξαν:

Πίνακας 1: Αφίξεις αλλοδαπών βάσει του μέσου μεταφοράς⁴

Μέσο μεταφοράς	Αριθμός αφίξεων
Οδικώς	3.518.944
Αεροπορικώς	211.556
Ακτοπλοϊκώς	400.742
Σύνολο	4.131.242

Ο πίνακας 2 αποτυπώνει τις κυριότερες χώρες προέλευσης των αλλοδαπών τουριστών, κατά το έτος 2015.

Πίνακας 2: Περιοχές προέλευσης αλλοδαπών επισκεπτών⁵

Περιοχές προέλευσης	Αριθμός επισκεπτών
Αφρική	4.686
Αμερική	107.080
Ανατολική Ασία και Ειρηνικός	33.032
Μέση Ανατολή	3.604
Νότια Ασία	1.636
Ευρώπη	3.747.457

⁴⁵ Πηγή: Λάρδα, Π., & Πανταζή, Θ. (2016). *Ενημερωτικό Σημείωμα: Ο τομέας του τουρισμού στην Αλβανία*. Τίρανα: Πρεσβεία της Ελλάδος Τίρανα-Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων.

Κεντρική Ευρώπη/Ανατολική	151.457
Βόρεια Ευρώπη	130.352
Νότια Ευρώπη	3.152.369
Δυτική Ευρώπη	246.811
Ανατολική Ευρώπη/Μεσόγειος	66.468
Λοιπές περιοχές	233.747
Σύνολο	4.131.242

Την τελευταία διετία έντονη κινητικότητα εμφανίζεται στον τομέα των λιμανιών και των μαρίνων καθώς πραγματοποιούνται σημαντικές επενδύσεις, προκειμένου να αναβαθμιστούν και να γίνουν πόλος έλξης για τουρισμό υψηλής ποιότητας που θα αναπτύξει και εναλλακτικά ενδιαφέροντα. Έτσι βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης ή σχεδιασμού δράσεις στο λιμάνι του Δυρραχίου, στο λιμάνια Synej στην Καναβα, στο λιμάνι Bunec καθώς και στο Orikum, που βρίσκονται στη νότια Αλβανία, που αφορούν κυρίως τη μετατροπή τους σε λιμάνια που θα μπορούν να φιλοξενήσουν yachts. (Λάρδα & Πανταζή, 2016)

Μέχρι σήμερα, σημαντικός αριθμός κρουαζιερόπλοιων προσεγγίζει το λιμάνι του Δυρραχίου, με τουρίστες από διάφορες χώρες, ενώ στη συνέχεια οι τουρίστες αυτοί με λεωφορεία μεταβαίνουν σε άλλες πόλεις όπως το Τίρανα, την Κρούγια και το Μπεράτι. Επίσης, άλλες σημαντικές εξελίξεις που θα καταφέρουν να ενισχύσουν τα τουριστικά ρεύματα προς την Αλβανία, είναι η κατάργηση των θεωρήσεων εισόδου για τους πολίτες των χωρών της Σαουδικής Αραβίας, του Κατάρ, του Ομάν, της Ρωσίας, της Γεωργίας καθώς και της Λευκορωσίας, ενώ η ρύθμιση αυτή ισχύει από 15 Μάιου έως 1 Νοεμβρίου, περίοδος, όπου εμφανίζεται και η μεγαλύτερη τουριστική ροή προς την Αλβανία. (Πανταζή, 2016) Επιπρόσθετα, σημαντική συμβολή ενίσχυσης του τουρισμού θα προέλθει από την άρση της απαίτησης θεώρησης εισόδου για τους Ρώσους πολίτες κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου, και έτσι οι Ρώσοι πολίτες πλέον μπορούν να εισέλθουν στην Αλβανία μόνο με το διαβατήριό τους, χωρίς να χρειάζεται θεώρηση εισόδου, κάτι που διευκολύνει και την προσέγγιση κρουαζιερόπλοιων που προτιμούν οι Ρώσοι. (Λάρδα Π. , 2017)

6.2 Αλβανικός Οργανισμός Τουρισμού

Ο Αλβανικός Οργανισμός Τουρισμού, μπορούμε να πούμε ότι έχει σχετικά σύντομη ιστορία καθώς ιδρύθηκε το 2005, αρχικά με την ονομασία Φορέας του Τουρισμού και το 2007, αποφασίστηκε να δημιουργηθεί ένας αυτόνομος φορέας που θα είχε και περιφερειακές υπηρεσίες σε όλους τους μεγάλους δήμους. Έτσι, μετονομάστηκε σε Αλβανικός Οργανισμός Τουρισμού, που είναι και η σημερινή του μορφή. Μέχρι πριν την ίδρυση του με τον τουρισμό ασχολούνταν μόνο το υπουργείου τουρισμού, ενώ λόγω της ραγδαίας αύξησης για ζήτηση τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών θεωρήθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί ο αντίστοιχος φορέας τουρισμού.

Ωστόσο, η χώρα αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, τα οποία ο φορέας καλείται να λύσει όπως η άναρχη και παράνομη δόμηση, που υποβαθμίζουν το τουριστικό προϊόν. Επίσης, έχει συμβάλει ήδη στην προώθηση του τουρισμού μέσω διεθνών εκθέσεων και διαφημιστικής προβολής που γίνεται στις κατάλληλες αγορές στόχους, ενώ η διαδικτυακή πύλη του οργανισμού παρέχει πολύ σημαντικές πληροφορίες για τους τουρίστες σε ένα ελκυστικό περιβάλλον για τον επισκέπτη. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

Από το 2017 ο Αλβανικός Οργανισμός Τουρισμού λειτουργεί την καινούργια ιστοσελίδα για την προώθηση του τουρισμού στην Αλβανία,. Πρόκειται για ένα σύγχρονη λειτουργικό περιβάλλον, στην αγγλική γλώσσα, όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί για την Αλβανία. Ειδικότερα, η ιστοσελίδα προσφέρει πληροφορίες αναφορικά με την ιστορία της Αλβανίας, με τη Γεωγραφία, με την πολιτιστική κληρονομία, με τις μεταφορές, με την ασφάλεια και η υγεία στην Αλβανία κτλ.

Επίσης, περιέχει αναλυτικές πληροφορίες για τις σημαντικότερες πόλεις από πλευράς τουρισμού, όπως είναι οι ακόλουθες Berat, Gjirokastra, Butrint, Korca, Shkodra, Durres, Vlora, Himara, Saranda, Tirana, Kruja, Pogradec, καθώς επίσης και πληροφορίες για τις ακτές της Αδριατικής. Αναφορικά με τις δραστηριότητες που μπορεί ο τουρίστας να απολαύσει στην Αλβανία, όπως οι δραστηριότητες περιπατητικού και ορεινού τουρισμού, η ορειβασία, το ράφτινγκ, η επισκέψεις σε σπήλαια, η επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, οι επισκέψεις σε κάστρα κτλ. Επίσης, υπάρχει ειδική υποενότητα στην ιστοσελίδα όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί για τα μεγάλα πολιτιστικά γεγονότα που διοργανώνονται κυρίως στα Τίρανα. Ενδιαφέρον θα λέγαμε έχουν και οι διάφορες τουριστικές

εκδρομές που προτείνει η ιστοσελίδα, όπως είναι το ταξίδι στην Ιστορία, η επίσκεψη στη Ριβιέρα, ο τουρισμός στην κεντρική Αλβανία, ο τουρισμός περιπέτειας. Ακόμη στην ιστοσελίδα υπάρχει διασύνδεση και άμεση επικοινωνία με τουριστικά καταλύματα, ενώ υπάρχει διασύνδεση με όλα τα σύγχρονα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να μπορεί να έχει πρόσβαση ο τουρίστας από όπου και αν βρίσκεται σε όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες, ενώ τέλος η ιστοσελίδα παρέχει την δυνατότητα εικονικής περιήγησης. Επισκεπτόμενοι το προφίλ του Αλβανικού Οργανισμού Τουρισμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρατηρούμε διαρκής προβολή και συνεχής ενημέρωση σχετικά με τους διάφορους προορισμούς ,ενώ προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει και το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που παρατίθεται, ενώ οι κριτικές που κάνουν οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα λέγαμε ότι είναι άκρως ενθαρρυντικές. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3 Σημαντικότερες τουριστικές πόλεις

6.3.1 Tirana

Τα Τίρανα είναι η πρωτεύουσα της χώρας και προσφέρει σημαντικό αριθμό αξιοθέατων αλλά και δραστηριοτήτων για τον τουρίστα. Ειδικότερα, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να επισκεφτεί το τζαμί του Et'hem Bey, το οποίο χτίστηκε μεταξύ του 1798-1812, ενώ λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του δεν καταστράφηκε την εποχή του κομμουνισμού και αποτελεί σημαντικό πολιτιστικό μνημείο που προστατεύεται από το κράτος. Επιπλέον, μπορεί κανείς να επισκεφτεί το πύργο του ο ρολογιού Kulla e Sahatit, που έχει ύψος 35 μέτρα και χτίστηκε το 1822, με τον τρούλο San Marco. Ακόμη, σημαντικής αξίας θεωρείται το περίφημο ψηφιδωτό που ανακαλύφθηκε στο πάτωμα ενός παλιού ρωμαϊκού ξενώνα, ενώ είναι στο κέντρο του κάστρου του Ρωμαίου αυτοκράτορα Ιουστινιανού, ενώ άλλα σημαντικά αξιοθέατα θεωρούνται ο μνημειώδης τάφος του Karlanan Pasha καθώς η Ura e Tabakeve, που είναι μια γέφυρα που κατασκευάστηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα.

Ως πρωτεύουσα, τα Τίρανα, διαθέτουν τα περισσότερα και καλύτερα μουσεία, θέατρα και γκαλερί της χώρας, που εκπροσωπούν τις εθνικές τέχνες. Τα πιο γνωστά και σημαντικά από αυτά είναι το Εθνικό Μουσείο Ιστορίας, το Αρχαιολογικό

Μουσείο, το ιδιωτικό Μουσείο Mezuraj, η Εθνική Πινακοθήκη, το Εθνικό Θέατρο καθώς και το Θέατρο Όπερας και Μπαλέτου. Στα Τίρανα υπάρχει δυνατότητα ο επισκέπτης να έρθει σε επαφή με την παραδοσιακή κουζίνα, ωστόσο μπορεί να απολαύσει και διεθνείς γεύσεις , ενώ υπάρχει πλήθος μπαρ και εστιατορίων όπου μπορεί κάποιος να απολαύσει το ποτό του. Η ύπαρξη του τελεφερίκ, εξασφαλίζει πρόσβαση στο βουνό που παρέχει εξαιρετική θέα της πόλης, ενώ στην περιοχή των Τιράνων μπορεί κανείς να ανακαλύψει τα κάστρα Petrela και Preza, όπως και μερικά φυσικά αξιοθέατα όπως είναι το σπήλαιο Pellumbas. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.2 Durres

Όπως είδαμε και προηγουμένως το Δυρράχιο είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας και βρίσκεται κοντά στα Τίρανα, καθώς απέχει μόλις 34 χιλιόμετρα. Πρόκειται για την αρχαιότερη πόλη της Αλβανίας με ιστορία που φτάνει τα 3.000 χρόνια. Η ίδρυση του χρονολογείται στο 627 π .Χ., ενώ η πόλη ακόμα και σήμερα φιλοξενεί σημαντικό αριθμό αρχαιολογικών χώρων και ευρημάτων. Το πιο γνωστό και αξιοθαύμαστο αξιοθέατο είναι το αμφιθέατρο του Ρωμαίου αυτοκράτορα Ανδριανού το οποίο έχει χωρητικότητα 15.000 θέσεων και είναι το δεύτερο μεγαλύτερο που χτίστηκε στην περιοχή των Βαλκανίων. Σήμερα σώζεται ένα κομμάτι του κάστρου της πόλης, το οποίο είναι επισκέψιμο, ενώ μπορεί κανείς να περπατήσει στον δρόμο που έκανε τα βήματά του οι Καίσαρας. Το αρχαιολογικό μουσείο της πόλης στεγάζεται σε νέο κτίριο και είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τον επισκέπτη. Επίσης, στην πόλη υπάρχει το Εθνογραφικό Μουσείο καθώς και η Πινακοθήκη, ενώ ευρύτερα η περιοχή διαθέτει εξαιρετικά καταλύματα και πλήθος καταστημάτων εστίασης. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.3 Berat

Η ζωή της πόλης φαίνεται να ξεκινά μεταξύ του 6^{ου} και του 5^{ου} αιώνα π. Χ. ως ιλλυρικός οικισμός. Από τον 3^ο αιώνα π. Χ. υπάρχει κάστρο, όπου αργότερα χτίστηκαν μέσα εκκλησίες με πλούσιες τοιχογραφίες και εικόνες, καθώς επίσης και

σχολή καλλιγραφίας. Οι πόλης έχει τρεις μεγάλες γειτονιές που είναι το Mangalemi, το Gorica και το Kala, όπου βρίσκεται και το κάστρο. Ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής σημασίας μπορούν να χαρακτηριστούν τα σπίτια που είναι χτισμένα κατά μήκος του απότομου λόφου. Επίσης, η τοξωτή γέφυρα της Gorica, που χτίστηκε το 1780, αποτελεί ένα όμορφο αρχιτεκτονικό μνημείο και συνδέει τη Gorica με το Mangalemi. Ακόμη, το σύνολο των βυζαντινών εκκλησιών στο κάστρο της πόλης είναι εξαιρετικό, ενώ ο καθεδρικός ναός του Shen Meria, στεγάζει μουσείο με έργα των διάσημων εικονογράφων του 16^{ου} αιώνα. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.4 Gjirokastra

Η ιστορία της πόλης μπορούμε να πούμε ότι ξεκινάει κατά τον 4^ο αιώνα μ. Χ., με την κατασκευή του κάστρου, ενώ την σημερινή του ονομασία την παίρνει το 1336. Η πόλη θεωρείται ότι έφτασε στο αποκορύφωμα της κατά την περίοδο 1800-1830, όπως είδαμε και προηγουμένως, με κύριο χαρακτηριστικό της πόλης να είναι η εντατική χρήση της πέτρας και η κατασκευή σπιτιών που μοιάζουν με μικρά φρούρια και λιθόστρωτους δρόμους που οδηγούν στην αγορά της πόλης. Το κάστρο, είναι το μεγαλύτερο κάστρο της Αλβανίας, ενώ μέσα σε αυτό υπάρχει το Εθνογραφικό Μουσείο, όπου στεγάζεται στο σπίτι που γεννήθηκε ο δικτάτορας Ένβερ Χότζα. Η πόλη του Αργυροκάστρου εκτός από την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, και τον φυσικό πλούτο είναι φημισμένη και για την κουζίνας της, όπου ο επισκέπτης θα πρέπει να την δοκιμάσει, ενώ σε κοντινή απόσταση από το Αργυρόκαστρο βρίσκεται το αρχαίο θέατρο της Ανδριανάπολης όπως το αρχαιολογικό πάρκο της Αντιγόνης. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.5 Korca

Η πόλη είναι γνωστή για τα αρχιτεκτονική των σπιτιών της, ενώ διαθέτει πλήθος μουσείων που αξίζει κανείς να επισκεφτεί. Τα μουσεία αυτά είναι το Μουσείο Εκπαίδευση, όπου βρίσκεται στο κτίριο που στεγαζόταν η πρώτη αλβανική σχολή κατά το 1887, το Εθνικό Μουσείο Μεσαιωνική Τέχνης, το Προϊστορικό Μουσείο, το Μουσείο της Ανατολικής Τέχνης «Bratko» κτλ. Επίσης, στην πόλη βρίσκεται το

νεκροταφείο των Γάλλων στρατιωτών που πέθαναν κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί επίσης το θέατρο Cajupi, για να απολαύσει μια συναυλία ή μια θεατρική παράσταση ανάλογα με την εποχή που επισκέπτεται την πόλη. Πέρα από τα μουσεία και τα μνημεία, η πόλη διοργανώνει το μεγαλύτερο καρναβάλι στην Αλβανία, ενώ είναι γνωστή για τα τοπικά τραγούδια, καθώς και με για την μαγειρική της τέχνη. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.6 Shkodra

Η πόλη της Shkodra διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, ενώ έχει αναδείξει στην πορεία των χρόνων σημαντικούς καλλιτέχνες, μουσικούς, ζωγράφους, φωτογράφους, ποιητές και συγγραφείς. Το σημαντικότερο αξιοθέατο της πόλης είναι το κάστρο Rozafa, όπου βρίσκεται σε ένα βραχώδη λόφο δυτικά της πόλης. Η πόλη περιβάλλεται από τους τρεις ποταμούς Drini, Buna και Kiri, ενώ η πόλη έχει ιλλυρική προέλευση. Εντός των τειχών του κάστρου υπάρχει ένα μουσείο, όπου ένα λάτρης των αρχαιοτήτων μπορεί να περάσει τον χρόνο του, ενώ παράλληλα μπορεί να απολαύσει το γεύμα του στο εστιατόριο που έχει διαμορφωθεί. Στην πόλη συνυπάρχουν διαφορετικοί πολιτισμοί και θρησκείες, ενώ αποτελεί παράλληλα το κέντρο του καθολικισμού. Υπάρχει το Εθνικό Μουσείο Φωτογραφίας, όπου είναι διάσημο για τη σπάνια συλλογή φωτογραφιών που αποτυπώνουν την ιστορία της Αλβανίας, ενώ προσφέρεται και για μια περιήγηση στο κέντρο της. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.3.7 Kruja

Το όνομα καθώς και η ιδιαίτερη σημασία της πόλης συνδέονται με την δραστηριότητα 25 ετών που ανέπτυξε ο εθνικός ήρωας Skanderbeg, ο οποίος κατά την διάρκεια του 15^{ου} αιώνα, κατέστησε τη πόλη της Kruja, σημαντικό κέντρο αντίστασης κατά των Οθωμανών. Το μουσείο Skanderbeg του Gjergj Kastrioti, βρίσκεται μέσα στα τείχη του κάστρου, τα οποία χρονολογούνται μεταξύ του 5^{ου} και του 6^{ου} αιώνα. Επίσης, στο κάστρο βρίσκεται το Εθνογραφικό Μουσείο και το

Dollma Tekke, ενώ στην είσοδο του κάστρου υπάρχει παραδοσιακή αγορά όπου μπορεί ο επισκέπτης να βρει παραδοσιακά αντικείμενα λαϊκής τέχνης. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.4 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Αλβανία

Η Αλβανία, όπως αναφέρθηκε ήδη και παραπάνω διαθέτει σημαντικό πλούτο που μπορεί να ενισχύει την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ειδικότερα, η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά των πόλεων και περιοχών που ήδη αναφέρθηκε μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού και θρησκευτικού τουρισμού. Παράλληλα, οι σημαντικές περιοχές από άποψη βιοποικιλότητας όπως είναι τα εθνικά πάρκα και οι λίμνες των Πρεσπών, της Οχρίδας και της Σκόδρας μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού. Βέβαια οι δύο αυτές μορφές μπορούν να συνδυαστούν προσφέροντας ολοκληρωμένα πακέτα για τους επισκέπτες με μια σειρά από ποικίλες δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιήσουν.

Τα βουνά που υπάρχουν στην Αλβανία, δίνουν τη δυνατότητα στον τουρίστα να αναπτύξει δραστηριότητες, όπως είναι η πεζοπορία, η ορειβασία, η ορεινή ποδηλασία, η παρακολούθηση των πουλιών, το ψάρεμα, η ιππασία, η χειμερινή ορειβασία, ενώ τα ποτάμια δίνουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν δραστηριότητες όπως καγιάκ και κανό. Στην περιοχή της Σκόδρα υπάρχουν τουλάχιστον 35 αξιόλογες σπηλιές που μπορεί κάποιος να επισκεφτεί και να θαυμάσει τον μεγάλο φυσικό πλούτο.

Η Αλβανία, διαθέτει όλα τα απαραίτητα χαρακτηριστικά προκειμένου να αναπτύξει τον τουρισμό πεζοπορίας. Οι αλπικές κορυφές, οι καταπράσινες κοιλάδες, οι υγρότοποι, τα παραδοσιακά χωριά, τα μονοπάτια με το ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, προσφέρουν σημαντικές εμπειρίες περιήγησης και ξενάγησης. Στον ποταμό Osum, στην νότια Αλβανία, κοντά στο Berat, μπορούν να αναπτυχθούν δραστηριότητες καγιάκ, ενώ λόγω του εντυπωσιακού πλωτού δικτύου που διαθέτει, προσφέρει δυνατότητες για ράφτινγκ. Ειδικότερα, για αρχάριους ο προσφέρεται ο ποταμός Vjose, ενώ ο ποταμός Osum, προσφέρει διαδρομές με περισσότερη αδρεναλίνη και ένταση. (Albanian National Tourism Organisation, 2017)

6.4.1 Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην περιοχή της Shkodra

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει η Αλβανία διαθέτει μοναδικά οικολογικά χαρακτηριστικά, τα οποία ωστόσο δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθεί επαρκώς, καθώς η μέχρι τώρα τουριστική ανάπτυξη εστιάζει στις παράκτιες περιοχές και όχι στο εσωτερικό της χώρας με τα μοναδικά χαρακτηριστικά που δύναται να τη διαφοροποιήσουν από άλλες χώρες ανταγωνιστές στον τουρισμό. Η περιοχή της Shkodra, προσφέρει δυνατότητες για αειφόρο ανάπτυξη του τουρισμού, καθώς είναι και μία από τις μεγαλύτερες βόρειες χώρες της Αλβανίας, ενώ έχει ιδιαίτερη γεωγραφική θέση και πολιτιστική κληρονομιά. Αυτές τα φυσικά πλεονεκτήματα της περιοχής αυτής, δίνουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν διαφορετικές μορφές τουρισμού όπως είναι:

- Παραθαλάσσιος τουρισμός στη ζώνη Velipoja, που είναι 30 χιλιόμετρα από την πόλη.
- Τουρισμός πόλης όπου δίνεται η δυνατότητα επίσκεψης σε τουριστικά και πολιτιστικά μνημεία, που είναι περίπου 90.
- Τουρισμός στη λίμνη, όπου είναι η μεγαλύτερη λίμνη των Βαλκανίων και προσφέρει δυνατότητες πέριξ της λίμνης.
- Ορεινός τουρισμός ή χειμερινός τουρισμός, που αναπτύσσεται κυρίως στις όμορφες ζώνες του Theth και του Razem, σε απόσταση 46 χιλιομέτρων από την πόλη.

Το γεγονός ότι η Αλβανία ενδιαφέρεται σοβαρά για τον αειφόρο τουρισμό ως μέσο ανάπτυξης την φέρνει πιο μπροστά σε σχέση με γειτονικές χώρες που ανταγωνίζεται, που έχουν υιοθετήσει μαζικές μεθόδους τουρισμού καταστρέφοντας σε σημαντικό βαθμό το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον. Και στην Αλβανία, παρόλο που στα παράλια αναπτύσσεται μαζικός τουρισμός, η περιοχή της Shkodra εξακολουθεί να προσφέρει την δυνατότητα στον τουρίστα να προσφέρει την ευκαιρία να ζήσει μια μεσογειακή ζωή, που θα την χαρακτηρίζαμε ιδιαίτερη και μοναδική. Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Οικονομικής Ανάπτυξης του Δήμου Shkodra για την δεκαετία 2005-2015, το όραμα της περιοχής είναι να διατηρήσει τις πολιτιστικές, ιστορικές και καλλιτεχνικές παραδόσεις και αξίες που υπάρχουν στη Shkodra και να προωθηθούν αυτές προς όφελος της συνολικής τουριστικής ανάπτυξης, Προκειμένου

να πετύχει αυτόν τον στόχο η περιοχή της Shkodra επιλέγει τον δρόμο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. (Krujia & Hasaj, 2010)

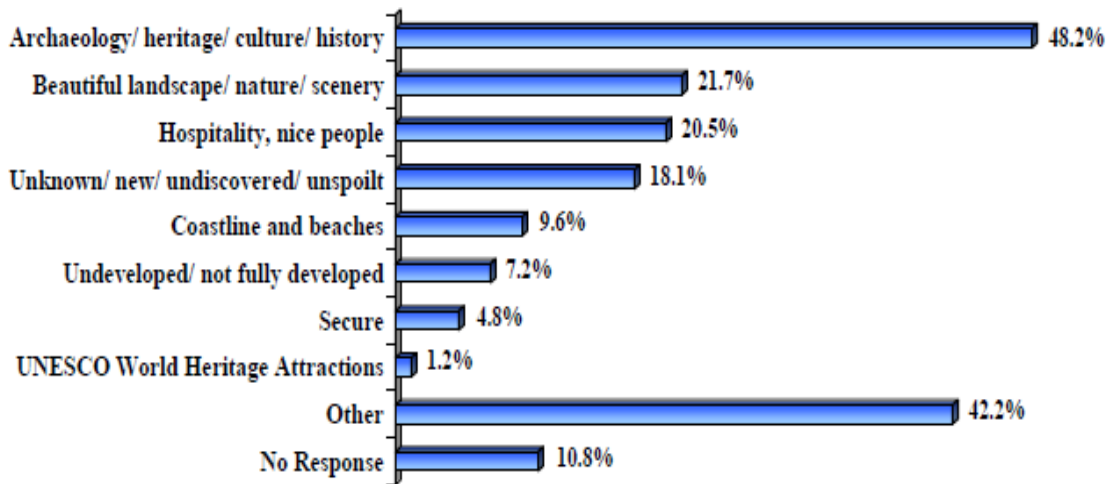
Ενδιαφέρον έχει να αναφέρουμε μια εμπειρική μελέτη που έγινε στην περιοχή της Shkodra μέσω ερωτηματολογίου κατά το 2009, το οποίο συμπληρώθηκε από μια ομάδα τοπικών αρχόντων, από διευθυντικά στελέχη και σχεδιαστές τουριστικής πολιτικής, από μέλη μη κυβερνητικών οργανώσεων σχετικά με τον τουρισμό καθώς και από τουρίστες της περιοχής. Τα σημεία επαφής των τουριστών με τους ερευνητές αντανακλούσαν τη γεωγραφική κατανομή και την ποικιλία πολιτιστικών και φυσικών συνθηκών που επικρατούσαν. Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι το 70% των τοπικών κυβερνητικών αξιωματούχων και το 62% θεώρησαν τον βιώσιμο τουρισμό για την περιοχή ιδιαίτερο σημαντικό, ενώ από τις άλλες ομάδες την ίδια άποψη είχαν το 45% των ιδιοκτητών επιχειρήσεων και το 40% των κατοίκων της περιοχής. (Krujia & Hasaj, 2010)

6.4.2 Απόψεις αναφορικά με τον εναλλακτικό τουρισμό στην Αλβανία

Σύμφωνα με το (Tourism Development International, 2010) οι ταξιδιωτικοί πράκτορες και οι διαμορφωτές γνώμης που είναι εξοικειωμένοι με τον τουρισμό στην Αλβανία, προσδιορίζουν ότι τα αρχαία, η πολιτιστική κληρονομιά και ο πολιτισμός γενικότερα αποτελούν την κύρια δύναμη της χώρας, ενώ η φιλοξενία μπορεί να θεωρηθεί ως υποστηρικτική δραστηριότητα. Το διάγραμμα 1 παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα της Αλβανίας που σχετίζονται με τον πολιτιστικό τουρισμό. Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε το 50% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η αρχαιολογία, η ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά συνιστούν το ισχυρότερο πλεονέκτημα που διαθέτει η Αλβανία, ενώ ακολουθεί με 21,7% η φυσική ομορφιά, και αμέσως μετά η φιλοξενία στην χώρα. Από την άλλη αξιοσημείωτο είναι ότι μόλις το 1,2% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι είναι πλεονέκτημα για την Αλβανία, οι χώροι που έχουν καθιερωθεί ως προστατευόμενοι χώροι πολιτιστικής κληρονομιάς από την UNESCO.

Διάγραμμα 1: Πλεονεκτήματα για τον τουρισμό στην Αλβανία⁶

⁶ Πηγή: Tourism Development International. (2010). *Albania Culture Marketing Strategy*. MDG ACHIEVEMENT FUND-United Nations ALBANIA.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συνοψίζοντας, στην παρούσα εργασία μελετήσαμε διεξοδικά τις δυνατότητες της Αλβανίας να καταστεί ένας σημαντικός τουριστικός προορισμός. Μελετώντας, στην πλούσια ιστορία της, που ξεκινά από τα αρχαία χρόνια, με σημαντικές επιρροές από την ρωμαϊκή περίοδο, ενώ τα επόμενα χρόνια η οθωμανική κυριαρχία μπορούμε να πούμε ότι αφήνει το αποτύπωμα της στην Αλβανία. Σήμερα, η χώρα βρίσκεται σε αναπτυξιακή τροχιά, παρά την οικονομική κρίση, προσπαθεί να εναρμονιστεί με τις ευρωπαϊκές πρακτικές. Στο τομέα του τουρισμού, η Αλβανία σχετικά πολύ πρόσφατα φαίνεται να μπαίνει στην παγκόσμια αγορά., σε αυτό συνέβαλε αναμφίβολα, η περίοδος, όπου η χώρα ήταν υπό την διακυβέρνηση του Χότζα και ελάχιστοι την επισκέπτονταν. Τα τελευταία χρόνια, έχουν διαμορφωθεί κάποιες υποδομές που θα οδηγήσουν σε αύξηση των τουριστικών ρευμάτων, ωστόσο χρειάζονται ακόμα περαιτέρω προσπάθειες για να καταφέρει η χώρα να αναβαθμίσει ποιοτικά το τουριστικό της προϊόν.

Όσον αφορά τις δυνατότητες που έχει η χώρα, η γειτνίαση με την Ελλάδα και την Ιταλία, μπορεί να συμβάλει θετικά, ιδίως για την προσέλκυση τουρισμού κρουαζιέρας και γιοτ. Σε αυτό άλλωστε συμβάλλουν και οι υποδομές που είναι υπό διαμόρφωση στα λιμάνια της χώρας στην Αδριατική. Η Αλβανία, αναβαθμίζοντας το τουριστικό προϊόν και με την κατάλληλη διαφήμιση, μπορεί να προσελκύσει τουρίστες οι οποίοι ενδιαφέρονται για εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως είναι ο οικοτουρισμός, που μπορεί να στηριχθεί στον μεγάλης σημασίας φυσικό πλούτο που διαθέτει, ενώ μπορεί κάλλιστα αυτή η μορφή να συνδυαστεί με τον πολιτιστικό τουρισμό, εκμεταλλευόμενοι το σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα που υπάρχει από διάφορες περιόδους σε πολλές πόλεις της χώρας. Εκτός αυτών, οι ακτές της Αδριατικής, που ακόμα και σήμερα θεωρούνται ανεξερεύνητες μπορούν να προσελκύσουν σημαντικό κομμάτι της τουριστικής αγοράς της Ευρώπης, καθώς οι τιμές είναι συγκριτικά πιο χαμηλές σε σχέση με την Ελλάδα και την Ιταλία. Αναπτύσσοντας, πλήρως τον τουρισμό, η Αλβανία, θα επωφεληθεί τόσο άμεσα, καθώς θα δημιουργηθούν χιλιάδες θέσεις εργασίας, όσο και έμμεσα, καθώς σημαντικός αριθμός τουριστών θα γνωρίσει τον πολιτισμό, την κουλτούρα των κατοίκων της, ενώ μπορεί να έρθει και σε επαφή με τα παραδοσιακά προϊόντα που παράγονται είτε είναι αγροτικά είτε είναι κτηνοτροφικά καθιστώντας τα ευρέως γνωστά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Albanian National Tourism Organisation. (2017). Ανάκτηση Ιούλιος 17, 2017, από Albanian National Tourism Organisation: <http://albania.al>

Biotourism. (2016). *Εθνικά Πάρκα*. Ανάκτηση Ιούλιος 25, 2017, από Εθνικά Πάρκα : <http://cbc-biotourism.biopolitics.gr/page.php?id=27>

Department of Economic and Social Affairs . (2010). *International Recommendation for Tourism Statistics* . New York: United Nations Publications.

ECTARC. (1989). *Contribution to the Drafting of a Charter for Cultural Tourism*. Llangollen, Wales: European Centre for Traditional and Regional Cultures.

EURACTIV.com. (2013, December 13). *The Netherlands vetoes Albania's EU candidate status*. Ανάκτηση Ιούλιος 20, 2017, από EURACTIV: <http://www.euractiv.com/section/enlargement/news/the-netherlands-vetoes-albania-s-eu-candidate-status/>

EX.PO AUS. (2017). *Εθνικό Πάρκο του Βουθρωτού-Φύση και αρχαιολογία* . Ανάκτηση Ιούλιος 19, 2017, από EX.PO AUS : <http://www.expoaus.org/gr/%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BA%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%84%CE%BF%CF%85-uso12>

ICOMOS . (1997). *ICOMOS Charter for Cultural Tourism*. ICOMOS .

International Monetary Fund . (2017). Ανάκτηση Ιούλιος 25, 2017, από International Monetary Fund : <https://www.imf.org/>

Krujia, D., & Hasaj, A. (2010). Comparisons of stakeholders' perception towards the sustainable tourism development and its impact in Shkodra Region (Albania). *TURIZAM* , σσ. 1-12.

Kurtzman, J. (2005). Sport tourism categories. *Journal of Sport and Tourism* .

Lubonoja, F. (2002). Between the Glory of a Virtual World and the Misery of a Real World. Στο S. Schwandner-Sievers, & B. Jurgen Fischer, *Albanian Identities: Myth and History* . Indiana University Press.

Ramsar . (2017). *The List of Wetlands of International Importance (The Ramsar List)* . Ανάκτηση Ιούλιος 25, 2017, από Ramsar : <http://www.ramsar.org/document/the-list-of-wetlands-of-international-importance-the-ramsar-list>

Schwander-Sievers, S., & Fischer, B. J. (2012). *Αλβανικές ταυτότητες. Μύθος και ιστορία - μτφρ. Στέφανος Παπαγωγρίου* . Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση .

The New York Times . (2003, September 2). *1928: Zogu Made King of Albania: IN OUR PAGES:100, 75 AND 50 YEARS AGO*. Ανάκτηση Ιούλιος 15, 2017, από The New York Times :

<http://www.nytimes.com/2003/09/02/opinion/1928zogu-made-king-of-albania-in-our-pages100-75-and-50-years-ago.html>

Tourism Development International. (2010). *Albania Culture Marketing Strategy*. MDG ACHIEVEMENT FUND-United Nations ALBANIA.

Travel Daily News. (2016, Δεκέμβριος 28). *Δάνειο στην Αλβανία ύψους 71 εκατ. δο. για τουριστικές υποδομές*. Ανάκτηση Ιούλιος 20, 2017, από TravelDailyNews : <http://traveldailynews.gr/news/article/63899>

UNESCO. (2017). *Historic Centres of Berat and Gjirokastra*. Ανάκτηση Ιούλιος 16, 2017, από United Nations Educational Scientific and Cultural Organization : <http://whc.unesco.org/en/list/569>

United Nations Development Programme . (2017). *Human Development Reports* . Ανάκτηση Ιούλιος 15, 2017, από United Nations Development Programme : <http://hdr.undp.org/en/2016-report>

Αιγινίτης, Ν. (1929). *Γενικές αρχές τουριστικής επιστήμης* . Αθήνα .

AKZM. (2017). Ανάκτηση Ιούλιος 19, 2017, από National Agency of Protected Areas : http://akzm.gov.al/index.php?option=com_content&view=featured&Itemid=412&lang=us

Βαγιάννη, Ε., Ιωσηφίδης, Θ., & Πετανίδου, Θ. (2003). *Η χρήση της ανάλυσης SWOT στο χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό: Η περίπτωση του οικοτουριστικού σχεδιασμού στο Πολιχνίτο Λέσβου*.

Βαρβαρέσος, Σ. (2008). *Οικονομική του Τουρισμού, Εννοιολογικές, Θεωρητικές και Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις από τον 19ο αιώνα έως τον 21ο αιώνα*. Αθήνα : Εκδόσεις Προπομπός .

Βερέμης, Θ. (2004). *Βαλκάνια από τον 19ο ως τον 21ο αιώνα. Δόμηση και αποδόμηση κρατών*. Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη.

Δελλάρης, Κ. (2008). *Μελέτη Επενδυτικών Ευκαιριών στον Πρωτογενή, τον Δευτερογενή και τον Τριτογενή Τομέα στην Αλβανία* . Ιωάννινα : Επιμελητήριο Ιωαννίνων.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή . (2004). *Εγκυκλοπαίδεια Δομή* . Αθήνα : Εκδόσεις Δομή.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΝΙΚΑ. (1997). *ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΝΙΚΑ-ΤΟ ΒΗΜΑ* . Αθήνα : ΤΟ ΒΗΜΑ .

Ζερβακάκης, Τ. Γ. (2015). *Διπλωματική Εργασία: Αξιολόγηση Επενδύσεων με Εφαρμογή στον Αγροτουρισμό*. Ηράκλειο: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο-Σχολή Κοινωνικών Επιστημών.

Καραγιάννης, Σ., & Έξαρχος, Γ. (2006). *Τουρισμός: Τουριστική Οικονομία, Ανάπτυξη, Πολιτική* . Ηράκλειο : Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας .

Κατσόβσκα-Μαλιγκούδη, Γ. (2004). *Οι Σλάβοι των Βαλκανίων. Εισαγωγή στην ιστορία και τον πολιτισμό τους*. Αθήνα : Εκδόσεις Gutenberg.

- Κοκκώσης, Χ., & Τσάρτας, Π. (1999). *Ανάπτυξη και Περιβάλλον στον Τουρισμό*. Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο-Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων .
- Κοκκώσης, Χ., & Τσάρτας, Π. (2001). *Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον* . Αθήνα : Εκδόσεις Κριτική.
- Κούτουλας, Δ. (2001). *Διδακτορική Διατριβή:Ο Θεωρητικός Προσδιορισμός του Τουριστικού Προϊόντος ως Βασική Προϋπόθεση του Τουριστικού Μάρκετινγκ* . Χίος : Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
- Κουτούλας, Δ. (2015). *Εισαγωγή στον Τουρισμό και την Τουριστική Οικονομία* . Πάτρα : Πανεπιστήμιο Πατρών-Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων .
- Λαγός, Δ. Γ. (2005). *Τουριστική Οικονομική* . Αθήνα : Εκδόσεις Κριτική Α.Ε.
- Λαλούμης, Δ. (2015). *Το φαινόμενο του τουρισμού* . Αθήνα : Εκδόσεις Κάλλιπος .
- Λάρδα, Π. (2017). *Ενημερωτικό Δελτίο Ιουνίου 2017:Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών ειδήσεων για την Αλβανία*. Τίρανα: Πρεσβεία της Ελλάδας στα Τίρανα-Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Θεμάτων.
- Λάρδα, Π., & Πανταζή, Θ. (2016). *Ενημερωτικό Σημείωμα: Ο τομέας του τουρισμού στην Αλβανία* . Τίρανα: Πρεσβεία της Ελλάδος Τίρανα-Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων.
- Μοίρα, Π. (2009). *Θρησκευτικός τουρισμός* . Αθήνα : Εκδόσεις Interbooks.
- Μυλωνόπουλος, Δ., & Μοίρα, Π. (2011). *Ευρωπαϊκή Ένωση και Τουρισμός* . Αθήνα : Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πανταζή, Θ. (2016). *Ενημερωτικό Δελτίο Γραφείο ΟΕΥ Τιράνων*. Τίρανα : Πρεσβεία της Ελλάδος-Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων.